

ומתה נתיחיל לפרש ענין שתופי מבוי.

פא"ה אילו מבואה דפתחי ליה ארבעה או חמשה בתי ולא עירבו בחצרות ולא נשתתפו במבוי אסורין לשלשולי בהדוא מבואה או לאפוקי מחצרות למבוי וכן נמי אסורין לעילוי ממבוי לחצרות דהוי ליי מבואה כרמלית וחצרות רהיי וארבעה רשות לשבת כמסדרש בהלכות שבת (ג) ואסור לשלשולי מרמלית לדהיי או מרהיי לכרמלית, ולא מיבעיא ממבוי לחצרות דאסור אלא אפילו בחצרות עצמן דלא עירבו בין חצר לחצר אסור לשלשולי מהאי להאי וצריך לערב בחצרות ולשתף במבוי דתנן בפרק הדר עם הגברי (ג) חמש חצרות שמתוחות זו לזו ופתוחות למבוי עירבו בחצרות ולא נשתתפו במבוי מותרין בחצרות ואסורין במבוי ואם נשתתפו במבוי מותרין כאן וכאן עירבו בחצרות ונשתתפו במבוי ושכח אחר מבני חצר ולא עירב מותרין כאן וכאן בני מבוי שלא נשתתפו מותרין בחצרות ואסורין במבוי שהמבוי לחצרות כחצר לבתים. (ד) מתיני כולה ר' מאיר היא דאמר בעיני עירוב וכעין שיתוף כדי שלא ישכח תורת עירוב מן התינתק (ה) היכא כיון דרובה לא משתכח. (ו) אמר רב יהודא, רב לא תני פתוחות זו לזו מיט דקסברי רב אין המבוי נותר בלתי וקודה עד שיהיו בתים וחצרות פתוחין לתוכו וכיון שפתוחות הן זו לזו נעשו כחצר אחת. גופא אמר רב אין המבוי נותר בלתי וקודה עד שיהיו בתים וחצרות פתוחות לתוכו, ושמואל אמר אפילו בית אחד וחצר אחד ור' יוחנן אמר אפילו חורבה. (ז) וקייל כרב דהא דהא שמואל הדר ביה לגבי דרב בענין ההוא מבואה דהוי דייר בה אבית (ח) בר אימי ועביד ליה לחי זשירי ליה בר שמואל אחא רב ענין שדייה אמר מבואה דהוי דירנא ביה (ט) משמיה מר שמואל אחא רב ענין ושדייה מינאי וכו' ודעה ליה ר' יוחנן חד לגבי תרי ומתניתא נמי מסייעי ליה [דתנן] שהמבוי לחצרות כחצר לבתים, ועוד האמרי רב נחמן בסיק דעירובין (י) נקטינן אין המבוי נותר בלתי וקודה עד שיהיה אורכו יותר על רחבו ועד שיהיו הבתים וחצרות פתוחין לתוכו. (יא) אמר רב יהודא אמר רב מכו שצדו אחד נוי וצדו אחד ישראל אין מערבין אותו דרך חלונות להחירו דרך פתחים וכן כחצר אין מערבין ישראלים דרך חלונות בבתים להחירין דרך פתחים משום דאסור לעשות ייחוד במקום נוי (יב) תניא בעהבי שותף עם שכנינו לדה ביין ולהו ביין אין

עמים לבינה

(ב) כגראה שזה מהלכות פסקות הקדמות. (ג) שבת דף ר' ע"א. (ד) עירובין ע"ג סע"א, וצ"ל לבסוף שכת אחר מבני מבוי ולא נשתתף עמהן מותרין בחצרות וכו'. (ה) לשון הרי"ף ס"ז שם. (ו) צ"ל והכא כיון דרובה עירוב לא משתכח. (ז) שם והכל לשון הרי"ף. (ח) כגון נטה הרי"ף פסקס ה"ח שפוסק שם בר' יוחנן והיינו שפנים דרב ור"י הלכה כר"י וכן שמואל ור"י הלכה כר"י ואפי' היכא דתרווייהו פליגי על ר' יוחנן ענין באריכות בספר יד מלאכי וכש"ס כאן אין הכרח כלל דשמואל הדר ביה ארובה המתחלה רצה הש"ס להוכיח דלא הדר ביה אלא דדתי דאין הכרח דלא הדר ביה ע"ש בדה ע"ד ע"ב ומהא דרב נחמן ג"כ אין ראוי דרב נחמן אמר נקטינן דהיינו קבלה מרבו דרב נחמן תלמיד רב הוי ומשמיי' דרבי' קאמר לי' והרי"ף נמשך לשיטתו שפסק בב"מ פירק חזקה כרב נחמן נגד ר' יוחנן אבל תרא"ש שם סימן כ"א תמה עליו וכתב דכיון דשמואל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן מה עירפא כחור דר"ג שהי' תלמיד שמואל אי ס"ל ג"כ כוותי' דהשתא נגד שמואל רבו הלכה כר"י נגד ר"ג תלמידו מיבעי' ועיין ש"ך תר"ם סי' ס"ו ס"ק כ"ב מה שהאריך כזה ואורבא מהא דר"ל אבוי לרב יוסף אמר ר' יוחנן אפי' בשביל של כרמים וכו' ומדמהררי אבוי רב יוסף לפרושי דכרי ר' יוחנן משמע רבותי' ס"ל וכעין זה עש"ס שבת כ"ח ע"ב וק"ב ע"ב זה מצוי לרוב בספרי הלכות שהבירוע מר"ם לפסקו כמלוני ולא באחי לחלוק על תר"ף דעיי' רק לתרץ פסק הגאון רבינו הגאון. (ח) גרסות הרי"ף אבין. (ט) זמתינא משמיי' כצ"ל. (י) דף ה' סע"א. (יא) כן הוא ברי"ף בנכסחא עתיקתא כמו שגרסם ברי"ף ד' וזילנא מנכסחא מ"י. (יב) שם דף ע"א ע"א,

צריכן לערוב לזה ביין ולזה בשמן (יג) אלעזר בן תדאי אומר אחר זה ואחד זה צריכין לערוב אפילו לזה ביין ולזה ביין, אמר רבה דכ"ע זה בא בלנינו ושפך זה בא בלנינו ושפך דכ"ע לא פליגי דהוה ערוב כי פליגי כגון שלקחו חבית בשתחמות אלעזר בן תדאי סבר אין ברירה ורבנן סברי יש ברירה רב יוסף אמר בסומכין על שיתוף במקום ערוב קא מיפלגי אלעזר בן תדאי סבר אין סומכין על שותף במקום ערוב ורבנן סברי סומכין על שותף במקום ערוב, (יד) ואיכא לישנא דהוה כתיב בהו מעיקרא בסומכין על עירוב במקום שותף קא מיפלגי אלעזר בן תדאי סבר אין סומכין על ערוב במקום שותף וכו'. אמר רב יוסף מנא אמינא לה דאמר רב יהודא אמר רב הלכה כר' מאיר ור' ברונא אמר רב הלכה כאלעזר בן תדאי מיט לאו משום דחד מעמא היא, א"ל אביי אי חד מעמא היא תרתי הלכתא למה לי הא קמיל דעבדינהו תרי חומרא בעירובין, טו) ואית דגרסי דלא עבדינן תרי חומרי בעירובין, מאי ר' סאיד זמאי רבנן דתניא מערבין בחצרות בפת אם רצו לערב ביין אין מערבין ומשתתפין במבוי ביין אם רצו להשתתף בפת משתתפין מערבין בחצרות ומשתתפין במבוי כרי שלא תשתכח תורת עירוב מן התינוקת ויאמרו אבותינו לא ערבו דכרי ר' מאיר וחכמים אומרים מערבין או משתתפין, פליגי בה רבה בר יוסי טז) ורב רחמיא חד אמר ביין כ"ע לא פליגי דאין סומכין כי פליגי בפת ומותבינן עליה דמיד ביין כ"ע לא פליגי מיחבי והכיא או מערבין או משתתפין מאי לאו או מערבין בחצרות בפת או משתתפין במבוי ביין דאלמא ביין נמי פליגי רבנן ותירץ רב גידל אמר רב היך או מערבין בחצרות בפת ומותרין כאן וכאן או משתתפין במבוי נמי פליגי רבנן וקמה כמיד דביין לא פליגי רבנן אבל בפת פליגי עליה דר' מאיר והלכה כר' מאיר דאמר רב יהודא אמר רב הלכה כר"מ ורב תונא אמר מנהג כר' מאיר ור' יוחנן אמר נהגו העם כר' מאיר ורבוותא (יז) דספקו וכתבו האי סיקא דנמי בהלכותיהן ולא פירשו הלכה כר' מאיר אי אליבא דמיד דבפת לא פליגי אי אליבא דמיד דבפת לא פליגי דאין סומכין וקמה כמיד דביין לא פליגי רבנן הלכה מיט מתחיו לן לעניות דעתן והלכה כר' מאיר דהוא מחמיר טפי מאמן דאמר דבפת לא פליגי ועוד מדקא מתבינן בגמרא עליה דמיד דבפת נמי פליגי

עתיס לכינה

וצ"ל תנן, (יח) צ"ל צריכין לערוב תניא, (יט) עיין בפ"י הר"ח שם שכן ה"י גרסתו, טו) גירסת רבינו היא גירסת הר"ח והאית דגרסי היא גירסת ספרים שלנו כגרסת רש"י ועתוס' שם דף ע"א ע"ב ד"ה דלא הביאו שתייהם וכתבו דלפי' ר"ח צ"ל הכוונה דהכא עבדינן כתרי חומרא ולשון בעירובין לא יתכן כל כך דמשמע בכל עירובין ועיין בחי' הרימב"א שם, טז) עיין גירסא שלנו, זגירסת הר"ח אבא יוסי וכן נבנו ועיין גירסת הרמ"ש שם זב"ם, ויש כאן חסרון וצ"ל חד אמר בפת דכ"ע לא פליגי [דבחרתא מנין] דסומכין כי פליגי ביין וחד אמר ביין וכו', (ח) צ"ל ורבוחתא איכא דספקו וכו' בהלכותיהן הלכה כר' מאיר ולא פירשו אי אליבא דמיד וכו' [וכוונתו על הבה"ג והד"ף שם] מי"מ מתחיו לן לעניות דעתן דהלכה כר"מ וכמ"ד דבפת פליגי תדאי וכו' כצ"ל וכונת רבינו במ"ש תדאי דהוא מחמיר טפי היינו דאף דקיי"ל בעלמא הלכה כדברי הסיקל בעירוב אבל כאן דספקין כר' מאיר דמחמיר יש לנו לפסוק גם במחלוקת דתני אמרואי אליבוי' כמאן דמחמיר טפי, ועוד מדקא מתבינן וכו' פי' ומתריצין אליבוי' ש"פ דקבה כמ"ד דבפת פליגי וכמ"ש ג"כ בתולה ודבריו' הללו עולין כהאי כללא ששצאתי בספר המכריע לר"ד במסין ל"א שכתב וז"ל וכתב "במפתחות התלמוד כללא רבה בתנויי כל אמרוא דמתבין לי' תיובתא ולבר פלוגתיה לא מתבין הלכתא כותיה דמתבין ליה וכוה מביאין רא' הפוסקים בהרבה מקומות ופוסקין כמאן דמתבין ומפרקין אליבא דיריה עכ"ל והן הן גם דברי רבינו כאן, וראיתי להר"ח בעל המאור שכתב וז"ל יש מחכמי תרדו מי ששפך כמ"ד ביין כ"ע לא פליגי משום דמסיעי לי' רב גידל [דמתרין הברייתא דמתבין אליבוי'] ולי נראה דרב גידל דחייב בעלמא היא וכו' וכש"כ דקיי"ל כדברי הסיקל בעירובין עכ"ל וקרוב לדעתו דמ"ש הר"ח ויש מחכמי תרדו נחבין לרבינו בספרו פה

מתחזי והלכתא כוותיה יח) וכתב בעל הלכות גדולות כהאי לישנא ואי סתיה כיתא ודרתא לשבילי ואיכא בתי אחרינא דפתחין להאי שבילא צריכין למיעבר שתוף בהרי אהרדי והרד משתרי להון לשלמולי מן מבואות לבתים ומן בתים למבואות דתנן ה' הצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי וכי כדכתבינא לעיל יט) היכא דאיכא תרי בתי ופתחין בחד מיניהו כותא מארעא אי האי בבא מסי מיד מפחים אמר לשלמולי מן האי ביתא להאי ביתא ולא מיחכשר בעירוב ואי מתחיא והיא כותא או והיא בבא מתנה בהון עירובא ושרי לשלמולי. מאי עירוב ומאי שיתוף כדתניא מערבין בהצרות גפת ואם רצו ביין כ) אין מערבין. כה) משתתפין במבואות ביין ואם רצו להשתתף בפת משתתפין מערבין בהצרות ומשתתפין במבואות כדי שלא תשתכח תורת עירוב מן התינקת ואמרו אבותינו לא עירבו דברי ר' מאיר וחכמים אומרים מערבין או משתתפין. אמר רב יהודא אמר רב הלכה כר' מאיר ורב הונא אמר מנהג כר' מאיר והי' זמנן אמר נהנו כרים אלו תורף דברי בעל הלכות ולא סירש הלכה כר' מאיר אליכא דמיד בפת לא מלינו אי אליכא דמיד ביין לא מלינו ולא עוד אלא בתחלת דבריו קאמר צריכי למיעבר שיתוף ולא הזכיר עירוב ואנן לעניות דעתן כתבינן מאי דסבירא לן דהלכתא כמיד ביין לא מלינו ופעמא רמיסתבר היא. הילכך מבואה דדיוורא דיליה כלהון ישראלים ולא דיייר נוי בנייהון ופתחיו בתי כוליהון למבואה מהאי ניסא ומהאי ניסא ומנוסף הווא מבואה כדחזי ליה כדמפורש למטה עברי שיתוף בהווא מבואה שנתון כל אחד ואחד ביין ומשתתפין ביה ואי בעי לשחופי בפת גבו קמחא מכל בית ובית ועברו ליה ככרות ומשתתפין בהו ושרי לכל חד וחד מיניהו לשלמולי סבית לחצר ומחצר דיליה למבואה. וממבואה לבית וחצר דיליה כב):

פב והדיכי דאיכא נמי בין הווא בתי דסמיכי להרדי ופתחיו למבואה וואיכא בנייהון (ג) חלון שיש בו ר' על ר' בתוך עשרה או פתח דין חלון זה או הפתח מפורש למטה בענין עירובי הצרות ולכך לא הארכנו כאן. והיכי דאיכא הווא כותא או הווא סיתחא בין שני בתים הסמוכין זו לזו או בין שתי הצרות אי נמי בין בית של ראובן לחצר של שמעון אעינן דנשתידו במבוי הגך תרי בתי בהרי שאר בתים דמבוי צריכין הגי תרי בתים למיעבר ביניהם עירובי הצרות למישרי להון לשלמולי דרך חלון או דרך פתח וכדכתבינן לעיל דהלכה כר' מאיר ופעמייה כדי שלא תשתכח תורת עירוב מן התינקת אבל בחמשה בתי דפתחיה זה לזה ופתחיה למבוי ושכח אחד מכני חצר ולא עירב עירובי הצרות בהרי הגך ארבעה אבל צירוף בהריה במבוי בהווא בלחוד שרי ר' מאיר לשלמולי אפילו דרך פתח לחצר מיס דמעמא מאי ארי מאיר לערוב

עתיים לבניה

שהר"ה סביו כמפורש בפרק א' דספחים כמיסקא רבי יהודא אומר [ועיין מ"ש גם כן במבוא שלין] וכתב לדחות שתי התכות של רבינו, אך אפשר שהי' כוונת הר"ה על הראב"ד שדומה ג"כ פוסק כמ"ד דגפת מליגי כשימות רבינו וע"ש ברא"ש סי' ז'. יח) עיין בה"ג ר' בולין צד ק"ל. יט) לשון הבה"ג שם והיכא דאיכא תרי בתי דפתחיה לחד מיניהו כותא או בבא להבריה או מירליא האי כותא או הווא בבא מסי מעשרה שפחים שרי לשלמולי מן חאי ביתא להאי ביתא ולא צריך עירוב ואי מתחיא הווא כותא או האי בבא מתחזי עירובא עכ"ל וכן יש לתקן בדברי רבינו כאן. כ) צ"ל ואם רצו לערוב ביין וכו'. כה) ע"א סע"ג. כב) מ"ש רבינו גבו קמחא מכל בית ובית ועשין ככרות ומשתתפין בהו דבי' כתב גם הראב"ד בהשנות מ"א מה' עירובין הסי' וכתב שם בגמרי משנה שכן ראה להגאונים שמקיימין מנהג זה ועיין בריכי משה סי' שס"ו ורמ"א שם, אך רמבריהם משמע דרוקא כבר אחר בעינן לעשות מחקטת ועיין בספר החינים לסודרש"ק סי' שס"ז שם שנכתפן בזה שלא יהי' מחזי לעשות ככרות הריכה רק דרוקא כבר אחר בעינן לכולם ע"ש והיכא שכתב בלשוננו ועשין ככרות ומשתתפין בהו מוכח להדי' ייכול לעשות לכתחלה גם ככרות הרבה כל שהיא מקמח שגבו מכל בית ובית. כג) שתי תיבות

בחצרות כרי שלא לשבח את התינוקת הבא בהנך חמשה בתי כיון דעריב הארבעה מינהו לא משתכח תו תורת העירוב. הים דמישתתמן כולו בתי דמבני ומשתרו בומן דלא דיר נוי ביניהן אבל אי דיר נוי בדהיא מבואה לא מישתרי להן בשיתוף עד שישכרו מן הגוי והדר משתרי להן בשתוף דתנן (נד) הדר עם הגביר בחצרי או [עם] מי שאינו [מורה] בעירוב היו אוסר עליו ר'א בן יעקב אמר לעולם אינו אוסר עד שיהי שני ישראלים אוסרים זה על זה. ואמרינן בגמרא כיע בין לרים בין לראביי דירת גוי לא שמייה דירה ובגורה שמא ילמד ממעשיו של גוי סליגו דראביי סבר כיון דגוי חשוד על שפיכות דמים תרי דשכיוו דדיירי גוה ביה רבנן תד ולא שכיה דדייר לא גוור ביה רבנן ורי מאיר סבר זמנן דסיקרי הייר ואמר רבנן אין עירוב מעיל במקום גוי ואין במול רשות מעיל במקום גוי עד שישכור גוי לא מגיד דחייש לכשפים. ושוכרין מן הגוי אפילו בפתות משה. מרובה דשלח ר' יצחק בן גוריא משמיה דר' יוחנן הו יודעין ששוכרין מן הגוי אפילו בפתות משה פירשה. אמר רב יהודא אמר שמואל הלכה כריא בן יעקב ורב הונא אמר מגה כריא בן יעקב ורי חגיגא (ס) אמר נהנו העם כראביי. נרסינן בתענית פ"ג (כו) מיד הלכה דרשינן לה בפרקא מיד מנהנ מדרש לא דרשינן כי אתו לקמן מרינן לה ומיד נהנו אפילו אורי לא מרינן להו אבל אי עביד לא מהררי להו. ובהא הלכתא כמיד הלכה דהא איל אביי לרב יוסף הא דאמר רב יהודא אמר שמואל הלכה כראביי וקיייל משנת ראביי קב ונקי מה לאורי במקום רביה כלומר דהוא דבר כוזב איל [אפי] כיעתא בכתחא בעו מיניה דרב חסדא בשניה דרב הונא ולא אורי ואעיג שדבר ברור הוא שמתיר כי הביצים הנמרות אינן

מין בשוה. אמר רבא ולאירושי מאיסורא אפילו בפניו נמי שמייר דמי (כ) :

פ"ג (כו) הא מבואה דהיי דר כיה המן (כו) בר ריסק אמר ליה אונר לן רשותא ולא אונר להו במל לן רשותך לא במיל להו אמר להו רבא ניוול חד מינייהו ונשואל מיניה דוכתא וניתוב ביי מירי דהיי ליה כשכירו ולקישו ואמר רב יהודא אמר שמואל אפילו שכיר ואפילו לקישו נותן את עירובו היה. וצריכין למיבעי הגא הא במיל רשותך דאיל להמן בר ריסק מאי היא דהא קייל דבני עד שישכור ואין במול רשות מעיל במקום גוי וחוי לן לענינת דעתן דמעותא היא (ו) וגם בכלל הספרים לית ביה

עתיים לבינה

אלו נראה פ"ט. (נד) פ"א ע"ב. (כ) לפנינו שם פ"ב, ב' ר' יוחנן וכן כזה גם לקמן ע"ב ע"א, וכל לשון זה עד סוף הסימן הכל לשון הרי"ף. (ז) צ"ל פ"ד ע"ש דף כ"ז ע"ב, ונתחלף מעתה זה שהי' כתוב בשלשה פרקים וחשיב המעתיק דהיינו פ"ג. (ח) עיין סנהדרין דף ק' ע"א לוי ור"ה הוי מתקני משפחת אמר להו כה"ג נמי מיהו כאיסקורא עפרשי' שם שגורק לפי שלא אמרו בלשון שאלה ותו"ל לימיר לרובם צריכה או אינו צריכה ע"ש ודוחק אצלי דא"ב אין מקום שם כי אם בסוגיא רעירובין כאן שמדבר מענין איסקורא דמורה הלכה בפני רבו וכו' תוינא מליא אמרתי דאמיתיות הבונה לדעתו דנסמך להא דאמרו שם דאיסקורא הוי זה המבוא רבנן ובגון דאמר הגי רבנן דלשון הגי מורה לגנאי על שפלותם ומפורש בירושלמי שם ר' יוחנן ור"א חד אמר כהאי דאמר אתן ספרא וה"א כהאי דאמר אילין רבנן ע"ש ולזה כשאמרו על המג"א הא מגילת אסתר שמייר חשיב להם רב יהודא דכה"ג נמי מיהו כאיסקורא כנ"ל גבון. (ח) ס"ג ע"ב. (ט) לפנינו שם לחסן בר ריסקת וגיפת רבינו כגירסת הרי"ף ועמוס' שם דף ס"ג ע"ב שכתבו לחסן ר"ה גרס המן, אולי כוננתם לפי ששם לחסן קרוב לשם ישראל, ותראה דבר פלא שבמדרש ילקוט שכל סוב פ' בשלח צד ר"ב כתב וז"ל הווא מבואה דהוה דייר בה והמן בר ריסקת פ' כך הי' שמן וישראל עם הארץ היה ע"כ"ל מ"ש והמן ניכר דשבוש היא שהי' כתוב לחסן והמעתיק קרא ו' במקום הווא ל' ואולי כי דין גרמא ל' גם להסמכר לחשוב בו דישראל עם הארץ הי' וכסת"כ שבוש היא כי מישראל עם הארץ א"צ שכירות רשות וכן מפורש בגמרא שם דנכרי היה ור"ס. (י) גם כשכל סוב שם העתיק הנוסחא בנוסחא זו שכתב הרי"ף, ומח שתמה רבינו, דהיינו יונתן שם תיקן גרסתו דלגסתו בעלמא

בנידמא דמרא במיל לן רשותך אלא אונר לן רשותך בלחוד והאי דאיצמריכינן למיכתב
הכא האי מימרא משום דאשכחן האי לישנא דבבביל לן רשותך כדכתיבנן לעיל
בהלכות הנאון ר' יצחק ואמשר דהוי ליה סעתי סופר כי אין בשול רשות במקום גוי.
עוד דמסיים בה אמר להו רבא נזיל חד מיניה וגשאל מיניה דוכתא וכו' ליתא
בגמרא דידן אלא הכי אשכחן בנוסחא דידן אמר אביי במילו רשותיכו לנכי חד דהוי
יחיד במקום גוי ולא אמר, (א) איל אביי לרב יוסף הוה חמשה שכירו ולקיסו מהו
אמר לי אם אמר שכירו ולקיסו להקל יאמרו שכירו ולקיסו להחמיר. גופא אמר רב
יהודא אמר שמואל אפילו שכירו ולקיסו נתון את עירובו דרזי וקלסיה רב נחמן לשמעיה
(ב) ר' שמעון ביל ותלמידי דר' חנינא איקלעו להויה פונדק דלא הוי שוכר והוי
משכיר אמרו מאי למינר מיניה כל הויכא דלא מצי מסלק ליה לא תיבעי לך כי תבעי
לך הויכא דמצי מסלק ליה מאי כיון דמצי מסלק ליה אונרין מיניה או דילמא השתא
מיהו לא סלקי, אמר להו רשביל נשכור ונשנבוא אצל רבתינו שבדרום נשאל להם
אתו שאלו לר' אפס אמר להו יפה עשיתם ששכרתם. ר' חמא בר יוסף ור' חייא
בר אבא ור' אמי איקלעו להויה פונדק אתא גוי מאריה דפונדק בשבתא אמרו למינר
מיניה (ג) שוכר כמערב דמי מה מערב מבעוד יום אף שוכר מבעוד יום או דילמא
שוכר כמבביל רשות דמי מה ביבול רשות אפילו בשבת אף שוכר אפילו בשבת אמר
להו רב חמא בר יוסף נשכור אמר להו רב אמי לא נשכור אמר להו ר' חייא בר
אבא נסמך על דברי הוון ונשכור אתו שיליה לר' יוחנן אמר להו יפה עשיתם
ששנרתם. והאמר ר' יוחנן שוכר כמערב דמי. לקולא מה מערב בפחות משוים אף
שוכר בפחות משוים ומה מערב אפילו שכירו ולקיסו אף שוכר אפילו שכירו ולקיסו.
ומה מערב שרדיין חמשה בחצר אחת אחד מערב לכולן אף שוכר חמשה שרדיין בחצר
אחת אחד שוכר לכולן וכן הלכתא (ד) אמר שמואל אין ביבול רשות מחצר לחצר
ואין במול רשות בחורבה ור' יוחנן אמר יש בשול רשות מהצר לחצר יש בשול
רשות בחורבה וצריכא דאי אשמעינן מחצר לחצר בהא קאמר שמואל משום דהא
רשותא דחד והא רשותא דחד אבל תורבה דרשותא דתרדויה לחד אימא מודה ליה
לר' יוחנן ואי איחסר בהא בהא קאמר ר' יוחנן אבל בהא אימא מודה ליה לשמואל
צריכא. וקיייל רשומאל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן ועוד הא רבא כר' יוחנן מיל דכביעין
למימר לקמן בענין הדוא ינוקא דהויה ינוקא דאישתמך תמימה סי' מיא חסימי דאיתקני
ליה מעיש למיטהליה עי'הוי בשבת אמר רבא ליתו ליה טני כותאי איל אביי והא
לא עירבו נסמך אשיתוף והא לא שתימו אמרו ליה לנוי לזיל וליתי ליה אמר אביי
בעאי לאותובי למר ולא שכנן רב יוסף דאמר רב יוסף כי הוינן ביה רב יהודא אמר
לן בדאורייתא מותבינן תיובתא והדר עבדינן מעשה בדריבנן עבדינן עוברא והדר מותבינן
תיובתא בתר הכי איל מאי בעית לאותוביה דתניא הזאה שבות ואמירה לנוי שבות

עתים לבניה

נתכונן בזה והכונה לפי שגוי אינו משכיר שחורש לכשמים כדאמרינן לעיל והם רצו שוב עיבטל
לחו רשותו כדי שובין שאין כוונתם דווקא לשכור מפני איוו כוונה של כשמים אלא מצד נימוס
הדין ושוב יהי' נקל אצלם לחסות רצונו גם להשכיר להם, ולאשר לא רצה גם כזה ניכר שדק סעד
רשעות להרע להם לא רצה ויתכן כי לזה כינהו בשם הסן, ואולם מה שהוסיף רבינו להחמור על
נוסחת היר"ף דמסיים בו' אמר להו רבא נזיל חד מיניה וגשאל מיניה דוכתא וכו' דאין כן הנוסחא
אלא אמר אביי במילו רשותיכו וכו' אמי תמה טובא דמה לו להיר"ף להעתיק דברי אביי שנדרתה
דבריו מקשיית רבא דלא סהני זה ועל כן העתיק רק דברי רבא ותלא פירושי רבינו הנגאל ז"ל
הי' על שלחנו והווי גם בפי' היר"ף העתיק דברי רבא וכן גרסות כל הראשונים. (א) ס"ד
ע"א. (ב) ס"ה כ'. (ג) צ"ל מהו למינר. (ד) וכל דבריו העתיקת נוסחת היר"ף שם.

מה הזאה שבות ואינו דוחה את השבת אף אמירה לנו שבות ואינו דוחה את השבת אמר ליה ולא שני לך בין שבות דאית ביה מעשה לשבות דלית ביה מעשה. וכבר הארכנו בסי' זה המעשה בהלכות מילה :

פ"ד (ה) אמר ליה רבה בר רב חנן לאביו מבואה דדירין ביה תרי נברי רברבי כרבנן לא ליהוי בה לא עירוב ולא שתוף א"ל ומאי איעבוד מר לאו אורחיה אנא מירדנא בנירסאי אינהו לא משנחי איקני לזו ריפתא בסלא זימנין דבעי לה מאתמול (ו) ולא אפשר למתכה ניהליו ולא דגי שתוף דתניא אחד מבני מבוי שביקש יין ושמן ולא נתנו לו במל השיתוף ולקני לזו מר רכיעתא דחלא בחיבתא. תניא אין משתתפין באוצר ואסיקנא להא דתניא אין משתתפין באוצר לביש דלית לזו ברירה אבל לביה משתתפין באוצר. הווא ינוקא דאישתמיך חסימיה אמר רבא ליפנו מנאי מני נברי לבי נשי דאייל ואיתוב התם ואיכסול ליה רשותא בהאי חצר דידן א"ל רבינא לרבא והאמר שמואל אין ביסול רשות מחצר לחצר (ז) כשמואל לא ס"ל מר נינה מר אדוכתא וליבסול מר לירדו ולהדרו אינהו וליבסלי ליה למר דהא אמר רב מבסלין ותחרין ומבסלין הווא כשמואל סבירא לי דאמר אין מבסלין ותחרין ומבסלין הווינו טעמא דאין מבסלין ותחרין ומבסלין כי הויכ דלא ליהוי מיליתין דרבנן כחוכא ואיפלולא (ח) ואעיני דאמרינן רבא כשמואל ס"ל דאמר אין מבסלין ותחרין ומבסלין קי"ל כרב דהא רב אשי הווא בתרא אסקה להא דרב ושמואל דנפלותא דרי"א ורבנן קמיילני דרב כרבנן ושמואל כרי"א ושמעין מינה דהלכתא כרב דאמר מבסלין ותחרין ומבסלין וכן הלכה :

פ"ה מתני' (ט) אמר רבן גמליאל מעשה בצדוקי אחד שהי' דר עמנו במבוי בירו שלים (מ) ואמר לנו אבא מהרו והציאו את כל הכלים למבוי עד שלא יוציא ויאסר עליכם. סי' צדוקי זה נתן רשות לבני מבוי וצריכין הן בני מבוי להציא כליהן להחזיק במבוי קודם שיוציא צדוקי כליו למבוי ויבטל נתינתו כדתנן מי שביטל רשותו והציא בין בשונג בין במזיד היו אוסר דברי ר' מאיר וכו' לפיכך אמר להן אבוי של ר'נ מהרו והציאו את הכלים למבוי עד שלא יוציא ויאסר עליכם. תניא ישראל משומד משמר שבתו בשוק מבטל רשות סי' אע"פ שהווא מחלל את השבת כסתר ושאינו משמר שבתו בשוק אינו מבטל רשות דהוי ליה כנוי מל) מטני שאמרו ישראל נתון עתים לבניה

(ה) ס"ח ע"א. (ו) לפנינו שם דבעו לה מינאי, אבל נוסחת רבינו הוא לשון הרי"ף שם ועי' בהגהות הב"ח ברי"ף שם מ"ש להגי' ולחדש דברים ואישתמיס מיני' דברי הרמב"ם ס"ח מהלכות עירובין ה"ב ועיין במגיד משנה שם ובמגדול עוז ובהשגות הראב"ד שכן הי' גרסת הספרים הראשונים והרמב"ם למד מהו רבסקמדין בתול מלחא זה לזה לא מתני השיתוף בעירוב ועיין ג"כ מהו בחידושי הרמב"ם לעירובין שם ובכ"י סימן שס"ה, ולולא שאינו כראי היתי אומר גם לפי גירסא זו דרכה כר רב חנן הוא ששאל זה לאביו ביום ראשון אתר השבת שנודע לו שלא עשו עירוב בהסבוי ולזה אמר לו אבוי כיון דאי בעו לה כמנו ביום השבת או אפשר לו ליתן להם שצריך לשבת לעצמו בטל השיתוף משא"כ במקמדין זה על זה בתול אין זה מבטל השיתוף כשנשתתפו בע"ש כגלפנ"ה. (ז) חסר פה א"ל אנא כר' יוחנן ס"ל דאמר יש ביטול רשות מחצר לחצר אי כשמואל וכו' והמתקוק עבר מחצר לחצר הראשון עד השני. (ח) הכל לשון הרי"ף שם. (ט) ס"א ע"ב, ועד לזכות הכל לשון הרי"ף שם. (ט) סמא שהעיד בשם אביו משמע גדול הי' ר"ג בשעת מיתת אביו דאין עדות לקמן חלא כהמתחם עוריה בעשרה מאמרות ועיין בסדר הדורות ובספרי מאיר ע"ה אות ר"ג ריבנא, והתוס' כתבו דיש גורסין כאן רבן שמעון בן גמליאל וקשה דהא אביו היה ר"ג ריבנא ומה סיבו כאן בירושלים וצ"ל שהי' רב באיון ומן בירושלים כרמב"ם להדי' בש"ס סנהדרין דף י"א רע"ב והתם מוכח דר"ג ריבנא הוא ע"ש וא"צ למה שנדחק בשו"ת שאילת יעב"ץ ח"א סוף סימן ס"ז ועשו"ת מהרל"ב"ח באגרת המסכה ועיין בש"ס דהכא דף ס"ח סע"א דמפורש כבוייתא מעשה בצדוקי שהי' דר במבוי עם רבן גמליאל בירושלים וכו' ונעלם ש"ס ז' מרוב יעב"ץ הגי' (ט) עיין

רשות ומבטל רשות ובני ער שיטכור כחזר אמר לו רשותי קנייה לך רשותי מבטלה לך קנה ואין צריך לזכות, ואיצטריכנן למכתב הכא ענין עירוב בזמן דאיכא נוי כי יש לנו ללמד מהאי שמעתא מפני ששמענו כי יש מקומות טובא דאיכא נוי ביניהן ושוכרין מן הגוי ומערבין ישראל ששם כולחין כהרא ומלמלין בהווא מבואה וענין עירוב עושין אותו בכל יום טוב או פעמים בשנה חרא מנהרן בתשרי ובפסח נמי מבעיין אותו עירוב מפני שהוא חמץ ועושין בפסח עירוב אחר ושוכרין מן הגוי מקודם, ויש שמחמירין ועושין בכל שבת ושבת ואומרים כי חוששין שלא יבטל הגוי ולכך עושין בכל שבת ושבת ואפילו במבוי או במתא דליכא נוי ביניהן שמעינן נמי דאיכא מאן דעביד בכל שבת ושבת ואיכא נמי מאן דלא עביד אלא פעם אחת או פעמים הרבה ואנן חיי לן לעניות דעתן דמתא דהיא מנופסת ומערבין בה ומבוי נמי לא צריך לעירובי בכל שבת ושבת אלא אם עושה עירובו בתחלת השנה או בפסח ומתנה בהווא עירובא דשרי לחון למלמולי כל זמן שהעירוב קיים לא צריך למעבד תוב עירוב בכל עיש (ושבת) אלא סומכין על ההוא עירוב כל זמן שהוא קיים ואינו נרקב או נפסל מלאכל אבל אם נרקב העירוב או נשרף או נפסל מלאכול מרוב שהוא מעופש חיי לן להדושי ההוא עירוב ואין סומכין על אותו שנפסל מלאכל אבל המחזיר ועושה עירוב בכל עיש ושבת חסרות הוא ותבוא עליו ברכה ומים צריך להחדרה שלא ישעו מלעשהו בכל עיש ושבת הואיל ואינו מתנה על עירובו אלא על אותו שבת בלבד ואם ישעו ולא עשה באחד מערבי שכתות אסור למלמולי בהווא שבתא הואיל ולא התנה על עירובו הראשון אלא לשבת אחת ולכך נהגו למעבד עירוב ולשין ואופן אותו בשמירה טובא כדי שיהיה קשה ולא ירקב ולא יתעפש ומתנין על ההוא עירוב הכי כל זמן שעירוב זה זה יהא קיים יהא מותר לנו לשלשל ואיצ להדוש אותו עירוב כל זמן שלא יפסל מלאכול והכי שפיר למעבד מזן ובמסקות דמר רב ינוראי

עתים לכינה

ברך ס"ט שם כהתוא דנפיק בשוק בשבת בתוספתא דטרושא כיון דחוייה לרבי יהודה נשיאה כסיה אמר נתנו זה מבטל רשות ע"ש פרש"י וסיקוי סחלל שבת בנינעא, ועפ"י הגמרא הלון דנתי בתשובה לענין פריצי עמינו שבה"ז היודעים למחללי שבתות בפרהסיא לענין לעשות יין נסך במגעם דמבואר בשו"ת הריב"ש סי' ד' דעושין י"ג במגען ועיין ב"י יר"ד סי' ק"ט ואני הראיתי לדעת זה הגנים רבות שכן מפורש בבה"ג ה' שחיסות תולין דמוסר לע"ז ולחלל שבת בפרהסי' עושה יין נסך דגבי מוסר שבת וע"ז כהר"י גינתו ע"ש ובאמת בגמרא בעירובין הג"ל וכן ברפ"ק דתולין שם אמרו דמוסר לנסך את היין [דהיינו מוסר לע"ז] ומוסר לחלל שבת בפרהסיא כי הדיו, וכעת נראה דכוונת הבה"ג לחאי דש"ס תולין דף ס"א וישראל המגנן יינו של חבירו אמרינן לצעורי קא מכיון אבל בישראל מוסר נאמר היין ע"ש וע"ז קאמר חבה"ג דהיינו כמוסר לע"ז ומוסר לחלל שבת בפרהסיא אבל לענין שמחלל שבת בפרהסיא שיעשה י"ג במגען אין הוכחה סבה"ג, עכ"פ כפי המבואר בריב"ש וכן נראה דעת הרשב"א בב"י הג"ל דעושה י"ג במגען ס"ט נראה דהיינו דווקא אם הרישע כל כך לחלל שבת גם במעמד חכם העיר וכיוצא אבל במי שעדיין מסתיר עצמו שלא לחלל שבת במעמד חכם העיר וכיוצא אף שמחלל שבת בפני שאר אנשי המון עדיין לא היה כנוי לעשות י"ג במגען כמבואר בש"ס הג"ל דאף דזה נתפרק לצאת בשוק לחלל שבת בפרהסיא ס"ט כיון דכשראה את החכם העיר ר' יהודה נשיאה כסיה שלא להראות חילול שבת בפניו הינון לוי כמחלל שבת בנינעא דיכול לבטל רשות בישראל ועוד הארכתי בזה כמסרי מצות חינוך מצוה י"ג, מן) עיין ברי"ן שבת פרק כל כתבי שהוכיח סוה"ס שם שהיו נהגין לעשות עירוב בכל ע"ש לפי שחששו מן ע"י אורך הזמן יתעפש ולאן אדעתו' ע"ש ולדעתו כן מוכרח ג"כ מהא ראסר רבה ב"ח לאכיו שהובא לעיל ברס"י פ"ד דלמא לא עשה עירוב אחר על כל השנה או למחציתו דעל פעם אחד הו' אפשר לו או לקבל מרכת, ועיין ב"י סס"י שצ"ה שכ' דעתה נהגו לעשות עירוב אחר על כל השנה רחבי ערוף ממי פן ישכחו פעם אחד ועושין סמטת קשה שלא

גאון זיל אשכחן בהאי לישנא לעולם אם שכח אדם לעשות עירובי בערב דהפסח יעשה בכל ע"ש בכל שבוע עד תמימת השנה וכן הלכה. וכן משפט העירוב ועשייתו אם רצה לעשות בכל ערב מסח לכל השנה ישול החכם מכל בית קמח וילוש ואפסח עונה או שתים עונות ועשם קשה ביותר שלא ירקבו ושידו שמורות שהיה העירוב קיים מת"ר למלמל אבל אם נאכל או נרקב או נשרף אסור למלמל עד שיעשה עירוב בכל ע"ש ושבת ואם עשה עירוב אחד מהם על כולן מקמח שלו עירובו כשר אבל צריך להודיעם אלו תורף דבריו ותמנינן על האי דכתב בתחלה דבריו אם שכח אדם לעשות עירוב בערב דהפסח יעשה בכל ע"ש ושבת וכי מה ענין ערב דהפסח מאי שנא ערב דהפסח משאר שבתות ואנן כתבינן לעניות דעתן כי לכך עושין העירוב בערב דהפסח כדי לבער אותו העירוב הראשון שהוא חמץ ולא שנא בין ערב דהפסח לשאר ערבי שבתות כי אין הזמן של העירוב תלוי אלא בתנאי העירוב כל זמן שיעשה העירוב בין בערב דהפסח בין בע"ש מתנה על עירובו כל זמן שעירוב זה קיים יכול הוא למלמל ומה שכתב בסמוכות שאם שכח ולא עשה בערב דהפסח יעשה בכל ערב שבת ושבת כל אותה שנה לא ידעינן מאי קאמר (ג) :

פ' וחזי לן לעניות דעתן דהיכא דאיכא גוי בהדי ישראל במבואה ומשתתפין ישראל (הבאין) הדדים במכו ביניהון צריכינן הן לשכור רשות מן הגוי כדאמר רבנן ובגוי עד שישכור ומד שצריך להיות השכירות בכל ע"ש ושבת כי חוששין שלא יבטל הגוי השכירות אנן לא חזי לן האי סברא דאיכא אין לדבר סוף ואפילו לאותו שבת עצמו [שמת] יבטל הגוי שכירתו לדברי האומר כך. ואנן חזי לן לעניות דעתן כי אין ללמוד מהאי שמעתא דריג הגוי מילי כי אין ענין במול בשכירות והאי שמעתא דלעיל לא אמרה בגוי כי בגוי אינו מועיל נתינה אלא שכירות כדאמר רבנן ובגוי עד שישכיר והאי שמעתא בענין נתינה היא ולא בענין שכירות וכך היא הצעה דשמעתא. אמרינן במתניתן אמר ריג מעשה בצדוקי אחד שהיה דר עמנו במבוי בירושלים אמר לו אכא מהרו והוציאו כלים למבוי עד שלא יתיצא ואמר עליכם ואמרינן כדאמר צדוקי מאן דבר שמייה חסורי סהסרא והכי קתני צדוקי הרי הוא כגוי ואוסר על בני מבוי ושוכרין ממנו רבן נמליאל אומר [צדוקי] אינו כגוי ואין שוכרין ממנו אלא כישראל הוא ואינו אוסר וטחן רשות ומבטל רשות ואם לא נתן או לא ביטל אוסר על בני מבוי כישראל שלא יעיר עם חביריו שהוא אוסר על בני מבוי ולכך אמר ריג מעשה בצדוקי אחד שהיה דר עמנו במבוי בירושלים אמר לו אכא מהרו והוציאו כלים למבוי עד שלא יתיצא ואמר עליכם כי צדוקי זה נתן רשות לבני מבוי ולכך אמר להן אביו של ריג לבני מבוי להוציא כליהן להתחייב במבוי קודם עתים לבינה

יתעשש ע"ש וכבר מפורש כן דעת רבינו פה. (ג) מה שהתפלג על דברי הרב יהודאי גאון הנהגה בגליון הספר מאת הרב הגדול, ר' נתן קדנואל בעל ס' זכר נתן דכוונת הרב יהודאי פשוטה כי אם לא עשה בערב פסח שהוא זמן מסויים יעשה בכל ערב שבת ר"ל שרשות ביהו לעשות באופן ערב שבת של כל השנה ההוא כי אין לדבר זמן קבוע ואין כוונת הגאון כלל כמו שחשב הרב הסתרי שיעשה בכל ע"ש כמו שמביא מתחלה י"כ יש נוהגים וד"ק עכ"ל ואני אומר כי באמת לשון בעל הלכות פסקות שכתב שאם שכח לעשות העירוב בערב פסח יעשה בכל ערב שבת בכל שבוע עד תמימת השנה ולא כתב בקצה יעשה אחר הפסח על כל השנה וכן כתב לבסוף שאם נשרף יעשה עירוב בכל ערב שבת ושבת ולא כתב בקצה יעשה עירוב אחר הנהגה מבינה שהי' כוונתו שדווקא בעשיות עירוב בערב פסח מהני לכל השנה אבל אחר הפסח אם לא עשה צריך שיעשה בכל ערב שבת ושבת ואם גם אפשר שכוונתו רצויה אבל לשוננו אינו רצויה ולזה תמה עליו רבינו אבל כבר כתב הרא"ש במ"ק פ"ג סימן נ' בשם הר"ה רב יהודאי גאון שאר עינים היה ומעמים שהיו התלמידים כותבין בשם אשר לא צויה ולא יצא על לבו וגם כאן

שיצא הצדוקי כליו ויבטל נתינתו וכן שנו נמי בתוספתא (מד) הדר עם הנכרי צדוק וביתום הרי אלו אוסרין עליו כי גוים הם כולם ר"ג אומר צדוק אינו אוסר ומעשה בצדוקי שדר עם ר"ג במבוי אמר להן ר"ג לבני מבוי מהו הוציאו מה שאחם מצדוקי והכניסו עד שלא יצא התועב הזה ויאסור עליכם שהרי במל רשותו להם דברי ר' מאיר כי ר' מאיר סובר אליבא דר"ג כי צדוקי כישראל הוא ואינו אוסר ישראל שלא יערב עם חביריו נוהן רשותו ואמילו בשבת כי נתינה ובטל איסתלוקי [רשותא] היא כרמפורש למטה ולכך אמילו בשבת וכן נמי צדוקי ומי שאינו מדה בעירוב ואינו מערב בהרי ישראל אוסר על בני מבוי כישראל שלא יערב ויכול הוא לבטל אמילו בשבת כישראל שלא יערב ולכך אמר ר' מאיר כי אמר אביו של ר"ג לבני מבוי שנתן להם אותו צדוקי רשותו והודירם אביו של ר"ג בשבת למחר ולהוציא כליהם למבוי להחזיק במבוי קודם שיוצא אותו צדוקי המתועב ויבטל נתינתו (מה) זה שאמר אביו של ר"ג בשבת היה כי רבי יודא היה סובר כי אביו של ר"ג סבר כי צדוקי כנוי הוא ואוסר על בני מבוי ואינו יכול ליתן רשות כנוי ולכך אמרה ר' יהודא בלשון אהרה כי אמר להן אביו של ר"ג לבני מבוי בעיש כי אותו צדוקי הואיל והוא כנוי אינו יכול ליתן רשות אוסר על בני מבוי. ואם האמר שישכרו מאותו צדוקי אסור שלא היה רוצה לשכור להן רשותו כיו שלא יפרסם עצמו שהוא כנוי ולכך אמר אביו של ר"ג לבני מבוי הואיל ואין תקנה אהרה לדבר עשו צרכיכם בעיש כל מה שאחם צריכים לעשות למחר כי לא תוכלו לעשות למחר בשבת ומחרו ועשו צרכיכם קודם שיחשך ויכנס השבת ויאסור עליכם תועב זה ושאר השמעה שמושה ומתבייגן דברי רבי יהודא שבברייתא לדבריו שבמשנה ומתבייגן להו כחדיא. תניא אם עד שלא נתן רשותו הוציא בין בשונג בין במיד יכול לבטל דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר בשונג יכול לבטל במיד אינו יכול לבטל. מי שנתן רשותו והוציא בין בשונג בין במיד אוסר דברי ר' מאיר ר' יהודא אומר במיד אוסר בשונג אינו אוסר בריא בשלא החזיקו בני מבוי במבוי אבל אם החזיקו בני מבוי בשונג בין במיד אינו אוסר (מו) והואיל ומירשנו השמיעה ממילא שמעית מינה כי ישראל תדוקי אליבא עתים לכינה

מין האלמדיים בכוונת רבב. (ה) בתוספתא שלנו ליתא אבל כוונתו על הכרייתא הטובה בש"ס שם ב"ח ע"ב. (ו) חסר כאן וצ"ל וזה שאמר אביו של ר"ג בשבת היה זרבי יהודה אוסר בלשון אהרה מהו ועשו צרכיכם במבוי עד שלא תחשך ויאסור עליכם כי רבי יהודה זב"ל. (ז) בסת שהאריך רבינו ז"ל דרוקא בכיסול מהני בנתינת רשות אבל בעכו"ם המשכיר על כל זמן שישכיר לא מהני אהרה ותולק על דעת האוסר רגם בשכירות גוי וכול לבטל השכירות, באמת כי סברו רש"י בדף ס"ב ע"א ד"ה אלא נראה רס"ל כדעת האוסר כן וס"ל דצריך לשכור מהגוי בכל שבת וכתב זמן הבין ביעניו באור ודוע סימן קס"ח והסכים כן ע"ש אבל דברי רש"י תמוהים לי בס"ס דע"י שיקשה בעניו ליתן שכר בכל שבת ושבת יצא ובגמרא לא זכרו כלל מעניו הקושי של נתינת שכר דהא שוכרין גם בפתות משו"ם אלא שאמרו רבברי לא מוגי דחייש לכשפים (שו"ר) גב בס' יד דוד הרגיש בזה) וצ"ל רס"ל לרש"י דכאסת אף דנברי הייש לכשפים ס"ס אם יתן לו העכו"ם סכום יפה בעד ההשכרה יפה אותו להשכיר לו אבל אם יצטרך ליתן לו שכר רב בכל שבת ושבת כולי האי יהי קשה עליו ובע"כ יגיהנו ויצא, ולפ"ז הגה באמת גם לשיטת רש"י אין הטעם מה רס"ל דצריך לשכור בכל שבת לפי שאם ישכור על זמן רב יש לתוש שטא יחזור העכו"ם מההשכרה רבאמת לא מרגי חורטו בתוך הזמן השכירות לבטל השכירות אלא רס"ל רצך הוא מניק התקנה שאינו יכול לשכור רק על שבת אחד כיו שיקשה בעניו ובאמת צ"ע מ"ל זה כי ח"ל אמרתו דעת העכו"ם ולא מוגי לפי שחייש לכשפים וזוהו הועילו בתקנתם שתקנו דצריך לשכור ואי מסום שטא ידמן איזו נברי רע"י שיתן לו הישראל שכר רב ישכירונו לכלי האי לא חשו לתוסף עוד שיהי צורך לשכור בכל ע"ש דהוי כמילתא דלא שכית וגם היא נגד הסברא לומר דשכירות על שבת אחד טהני ועל שבתות הרבה לא מהני ועוד אדרבא אנו רואין שלא רצו

דמיד רצוקי הוא כישראל שנתנו רשותם בהגו אמרינן בימול אבל בענין שכיחא אין שם בימול ושמיית נמי בישראל שנתן רשות כנן אחד מכני מכני או מבני חצר ששכח ולא עירב בהדי חבריו שיכול הוא לתת רשותו לבני מבני חצרינן הן להחזיק במבניו כדי שלא יוציא אחר כך ויבטל וממעשה הרבא דכתבינן לעיל נמי שמעית הכי בענין הווא ינוקא דאישתמוך חמימיה ונראין הדברים כי צריכין למלטל בחצר ולהביא לו סם חמין סן הכית של רבא בחצר שהווא בני נברי וכך מראין הדברים כי בני נברי של רבא היו החמימי ואמר להו רבא ליסנו לי מאניו מבני נברי לכי נשי דאיוול ואיחיב התם בני נשי ואבטיל להו רשותי בהאי חצר ויוציאו החמימי מבית חילוכו לביחם ורבא הווא דעביד הכי וציהו לפנת הכלים מביתו ולא היה ברעתו לחזור כל היום לאותו בית אכל האידנא כרב סכירא לן וכבר נתבנו לעיל דהלכתא כרב דאמר מבטלין והחירין ומבטלין ומאן דמבטל רשותו לבני מבניו או לבני חצר שלא עירב עמהן לאחר שימלטלו הנכל צורכין יכולין לחזור הן ולבטל רשות שנתבטל להן ולהחזיר לרשות בעליו ויחזור בעליו למקומי ובטלשלו. וחזי לן נמי לעניות דעתן דניי הדר במבניו ודאי צריכין ישראל לשכור הימנו ולערוכי ישראל בהדי הררי ולמלטל כל צרכם במבניו ואין להם חשש לבימול הגוי שטא חזור ויבטל ואין הדבר תלוי בבימול כי שכירות הוא ולכך אין צריכין לשכור בכל שבת ושבת כי הדבר תלוי בתנאי השכירות שאם יתנה עם הגוי בשעה שישכור ממנו לתודש ולחדשים או לשנה אי כמה שיתנה אין צריך לחדש העירוב ולחזור ולהתנות עד מישלם ימי שכירתו ומי שירצה להחמיר על עצמו ולשכור ככל עיש ולחדש נמי עירובו חומרא הוא ומדות חסידות תבוא עליו ברכה והרשות כידו :

פז וכך עושין העירוב או השיתוף אם עושין אותו משה נובין מכל בית ובית קמח ועושין ממנו ככרות ואם יש נוי ביניהן שוכרין מן הגוי ואיכ' עושין העירוב וכשמתחין את העירוב מניחין אותו באחד מן הבתים או בחצירות שבמבניו ובלבד שיהא מקום שישתמ' העירוב. ויש נמי מי שמתחין כששוכרין מן הגוי שוכרין ממנו מקום בביתו ושם מניחין את העירוב וחזי לן אגן דהאי מילחא חומרא בעלמא היא ולא צריך למיעבד הכי אלא כיון ששוכר אותו מן הגוי אע"פ שלא ישים העירוב אלא בביתו די ואדריבא שפיר דמי למדיה העירוב בביתו כדי לשומרו שוכין שהוא בבית ישראל יכול לשומרו תדיר אבל בבית נוי דלא שכיח למיעל חמין לא ישתמר כל כך ומעמיס דרבה נמי אם ירצה לכנוס לרשותו של נוי לא שביק ליה הלכך שפיר דאמי למדיה העירוב בבית ישראל. ויש נמי מי שמתחיר וכששוכר מן הגוי שוכר ממנו מקום ובאותו מקום מניח חמין ויחיד לו הגוי נמי מקום לאותו חמין וגם סוגר בעדו כדי שיהא מיוחד לו מקום ושומר התעושה כן תבא עליו ברכה ואין לך הגון ככל שכירות נוי כזה. ובדבריו רבותינו לא מצנו שהוכירו בניו אלא שכירות לבר כדאמר רבנן ובגוי עד שישכור אבל בענין עובדא דהסן בר ריסתק דלא בעא למינר רשותיה אמר להן

עתיים לבינה

להחמיר ביותר בתקנת השכירות שהרי הקילו דשוכרין אמ' בפתוח משו"פ והנה הרא"ש כריש פירקין הביא בשם הר"ם דס"ל ג"כ כדעת רבינו דא"צ לשכור בכל ע"ש ושבת והביא ג"כ מפרש"י דג"ל אלא שהוא הסיב כוונת רש"י כשהגברי חוזר בו מן השכירות אם יחזור באמצע השבוע ועיין ג"כ במדרכי שם ואני תמה שהרי רש"י כתב כלשוננו שיהיה קשה בעיניו ליתן שכר בכל שבת ושבת וגם הרי כשישכור על שנים רבות האריך יהיו יכול לחזור בתוך הזמן וצ"ל דס"ל להרא"ש דמתני חזרה בתוך הזמן ואני תמה דהא ספורש להדיא בירושלמי פ' הדר שם סוף ה"ג דרק בבטנות רשות יכול לחזור אבל בשכירות אין הגוי יכול לחזור בתוך הזמן עיי"ש ובדבריו רבינו פה ועיין בסוד וב"י ס' ש"פ וצ"ע, ועיין ג"כ בשו"ת הסיוחמת להרמב"ן סי' ר"ז דפשיטא לי' כן דבשכורו

רבה נחיל הר מיניו ונשאל מינה רותא וניתוב ביה מירי דהוי ליה כשכירי ולקיסו.
 והמחיר האידנא ושוכר רשות מן הגוי ומחר לו הגוי מקום ומניח בו חסין ומוני בערו
 הוא המחרר שבכולן וכן ראוי לעשות ומהגוי נמי דאע"ג דלא עבדי העירוב תדיר אלא
 מעם אחת או פעמים בשנה מימי מהיו שפיר דכל זמן שאותו חסין מיוחד באותו
 מקום ששני ישראל מן הגוי רשות ישראל עליו ונראה לכל כי רשות ישראל הוא
 וכן המנהג וכן ראוי לעשות. ואח"כ מניחן העירוב באחד מבתי ישראל שבמבוי הוי"מ
 כשמעריכין כפת ואם רצו לשתף במבוי ביין או בסירות ורשות כירו וצריך נמי להודיעם
 וכשמזכה להם צריך לכות (מ) ע"י בן דעת ושדיי' גדול כנון בנן גדול שהוא בכלל
 כל המצות ובתו כוננת נמי שהיא משללת בעצמה :

פ"ח וכן עושין את העירוב לשיין אותו ועושין מטמט עונה או עונות כמו שרוצין
 ועושין אותו יפה כרי שהיא חזק ולא ירקב ולא יפסול עד זמן מרובה ואח"כ
 מניחין אותו במקום שמור או בחיבה ובשעת הנחתו מברך מקודם כמו בכל המצוה
 ומאי מברך בא"י אמיה אקב"ז על מצות עירוב (מ) וברכה זו מברכין אותה על כל
 העירובין בין על עירובי תחומין (מ) בין על שתומי מכוואות בין על עירובי חצירות
 עתים לבניה

לעשר שנים לא יוכל לחזור בתוך הזמן ועיין שו"ת חכם צבי סימן ו'. (מ) שם ע"ט ב'.
 (מ) ברמב"ם פ"א מהלכות עירובין כ' דבשעה שמקבץ מברך ע"ש כהמ"ו ועי' ב"י סי' שצ"ה שהוסבר
 מעמו דהא הכרות צריך לברך עובר לעשייתו וכשנתקבצו היו נתעברו ולזה צריך לברך כשכבא
 לקבצו ע"ש ובאמת קשה על רבינו שכתב לברך בשעת הנחתו דהרי אחר שנאמר כבר נתשכבא
 והנה מנהיגו ג"כ לברך בשעת הנחה ובע"כ צ"ל כמ"ש המג"א סימן ס"ט ס"ק ב' לפי שבכניסת
 השבת חלה המצוה ע"ש, ובאמת דברי רבינו נכונים דהרמב"ם סיירי שגובין בכר מכל אחד ולה
 כשבא לקבץ כל הכרות אחר הניכוי בסל אחד מברך אז דהוינו שעת הנחתו אבל כאן אחר
 האמיה א"א לברך דהא צריך לעשות מעשה וכשנאמרה מה היכר מעשה יש או שיברך ולה כתב
 לברך בשעת הנחה דאז עביר מעשה הניכוח שמניח לעירוב דבכה"ג ר"א"א בענין אחר א"צ עובר
 לעשייתו כמבואר בפסחים ו' ע"כ גבי טבילה. ועיין ירושלמי פ"ט דברכות ה"ג איתא שם כל
 המצות טעונין ברכה בשעת עשייתן חוץ מתקיעה וטבילה ויש אומרים קידושין כבעילה והמפרשים
 נרחקו בתיבות כבעילה וע"ש בשם הרמב"ן והר"ן פ"ק הפסחים ועיין תשוב' ח"ב סי' ע"ד שתמה
 מה ירושלמי על הראב"ד בה' אישות ומנהיגו שמברכין בכל הקידושין יעש"ב שהאריך שם
 ולדעתי נראה השערה קרובה לאמת דשיבוש קל נפל בהירושלמי וצ"ל וי"א קידושין כמבילה"
 והיינו דה"ל לא ס"ל בתק"ש לברך אח"כ כרמסוק הש"ס כמסחים הנ"ל אבל ס"ל דקידושין כמבילה
 לברך אחר הקידושין כנ"ל ועכ"פ בני"ד דעריין מיקרי קצת עובר לעשייתו כמ"ש המג"א ולה שפיר
 יברך בשעת הנחתו. (נ) דעת רבינו כדעת הרמב"ם להצריך ברכה גם על עירובי תחומין עיין
 רמב"ם שם פ"ו מה' עירובין ועיין בהרב המגיד שם שכתב על דבריו וז"ל וכ"כ בספר העתים
 ומוסכם היא מן הגאונים עכ"ל ונתכוין לדבריו רבינו מה והראב"ד השיג שם על זה וכתב דהיינו
 ציונו לעירוב בתחומין רבשלמא ע"ח ושתומי מכוואות יש בוק היכר לשבת שלא לתצוא ליה"ו אבל
 ע"ח קולא הוא לשבת ועיין מ"ש הרב המגיד שם, ובתשובה לאבא מארי וצ"ל הארתי לבאר
 הדברים בענין מ"ש הגאב"ד"ק לבוב בשו"ת שואל ומשיב דכשמעריכין העיר בצורות הסתה הנהוג
 צויקין לברך וזה דבר חדש אולי דימה לי' לעירובי תחומין ובאמת מבחי"כ דברי שגגת ה"א אין
 בעירוב צוה"ל אלא ליסוד דבר הלכה שכשהעיר מוקף תומם כמ"כ הוי רה"ו הת"ד רבצוה"ל
 הוי כמוקף תומם ומה שייך ענין ברכה על זה שבונה תומם סביב העיר ומשווי לי' רה"ו זכי איזו
 מצות תק"ח נעשה בזה ועי"ו באמת ה' דעת הראב"ד בעירובי תחומין דבשלמא ע"ח ושתומי
 מכוואות לא נאמר בהו הגלטול מצד עצמם ושיותי' טעם היתר בעירוב לפי שבהעירוב לויטא מעם
 האיסור אלא שענין העירוב בהני הוא עצם התקנה שתקנו חכמים שלא ללמלל אלא ע"י עירוב
 כרי שיאמרו השתא חסר לחצר וסבית לבית אין מסלטיון חסר או מביט לרה"ד לא כש"כ ולה
 שפיר מברכין על קיום תק"ח וכן בעירובי תבשילין שהיא להכירא שיאמרו השתא מו"ל לשבת
 אין אומין מו"ל לחול לא כש"כ, משא"כ עירובי תחומין האיסור הליכה תוין לתתם איסור מצד
 עצמו כדאמריהו אקרא דאל יצא איש ממקומו והיתר בעירוב היא ליסוד רבוי הלכה רמיחשב דירתו
 במקום עירובו ואין בזה טעם האיסור שלא לצאת דהא מקומו הוא שם זו כוונת הראב"ד ובאמת

בין על עירובי תבשילין כי כל המצות כולן מברכין עליהן עובר לעשייתן (ו) ומתנה על עירובי בשעת הנחתו לפי מה שהיא עירוב ואומר בזה העירוב יהיה לנו מותר ולכל ישראל הדרים במקום הזה למלטל כל צורך מלפולטו כל שבת ושבת כל זמן שעירוב זה קיים ויש שמסמיסים ואומרים בזה העירוב יהא לנו מותר ולכל ישראל הדרים במקום הזה למלטל סמבוי למבוי וממבוי לחצר ומחצר למבוי ומחצר לחצר כל מלפולטו. ואם היא עירובי מבואות מתנה עליו על מבוי חצרות וכן נמי על עירובי חצרות וכן נמי על עירובי תחומין. כל זמן שמנח משלו אומר לפי שמנחה על יד בעירוב זה לכל הדרים במבוי זה והוא מקבל סוד הבקיע על כך ותולה העירוב נבזה מן הקרקע טמא (ח) ובזמן שעושה עירוב מבוי במת יש נמי מי שעושה שתי עונות לעירוב. אחד לעירובי חצרות ואחד לשותוף ומתנה בעירובו הכי יהא מותר לכל בני מבוי זה למלטל סמבוי לחצרות ומחצר למבוי ומבתיים למבוי וממבוי לבתיים ומבתי לבית ומחצר לחצר. ואנן לעניות דעתן הוי לך דלא מני ליה בהכי אלא עושה שותף המבוי ואפיה צריך למיעבר עירובי חצרות בין כל בית ובית שיש ביניהן חלוק ד' או פתח וכדאיסיסקא הלכה כר' מאיר שמשחתמין במבוי ומעריבין בחצרות כדי שלא תשתכח תורת עירובין מן התינוקות וכמו שזרשנו לעיל בענין חמשה חצרות סירוש מבואר.

ס"ב (כ) ומאן דסקלע בארשמיא דני כהדי מניא דמעלי שבחא ולא הססיק לשכור ממנו רשותו עד שחשכה יכול לשכור משחשכה ושפיר דמי. ובמסקא לנאון הכי והנשא והגוזן בחלוק שאין בו ד' על ד' היא למעלה מידד וכן בכותל שהוא נבזה מידד והחב מדי אם עירבו בני העיר כולה עירוב אחד מותר ואין עליו כלום ואם לא עירבו אלא עירובי חצרות עם בתים אסור למלטל באותו החלוק או באותו הכותל ומי שמלטל חייב מלקות שכבר נתיב ולא תוציאו משא מבתיכם. והלכתא כרב נחמן דאמר (ג) לא שנו אלא בחלוק שבין שתי חצרות אבל בחלוק שבין שני בתים אסילו למעלה מעשרה עירובי עירוב. והא דאמרינן (ד) אנשי הצר ששכח אחד מהן ולא עירב ביתו אסור להכניס ולהוציא לו ולהם אע"פ שבטל רשותו להם. וכן מנהג בשתי ישיבות מעריבין פעם אחת במסע ומשמרין אותו כמה שנים. ויש שמבקש ומעריב מסעו לספח וכל היכי דמעריב שפיר דמי.

צ ונרסינן בתחלה סורק הדר עם הגכר ואמר רבנן אין עירוב מעיל במקום נוי ואין ביטול רשות מעיל במקום נוי עד שישכור ונוי לא מצינן מיס אילימא משום דסבר אתי ישראל לאחזקי ברשותו הניחא למיד שכירות בריאה בעינן אלא למיד עתים לבינה.

שכן נראה אלא דכיון שהגאונים חצרכו לברך גם על ע"ת וכמ"ש גם רבינו המתבר והימב"ם ז"ל ע"ל דס"ל דכיון דתתמין ראלפים אמה רק מדרבנן והתירו ע"י עירוב ה"ו כענין תקנה שתקנו חכמים שלא להתיר החליבה אלא בתקנות עירוב וכמ"ש הרב המגיד דם כעין נמי ושחיפה אף דבאמת בתשובה בארתי שם דאין זה דמיון לנטי' ולא לשחיפה כלל והארכתי שם בסוב אף ואולי ה' עיקר טעמם דלא ליתא לולולו בענין העירוב כשיראו דעל שאר עירובין מברכין ולא על עירוב זה כדאמרינן בש"ס שבת כ"ג ע"א לענין ברכה ביו"ט שני זה ת"ל חזרת נכון. (ז) פסחים ו' ע"ב. ועיין ברכות ס"ז ע"א וברכה דרבנן היא דרש"י דאסור רבנן כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן, ורבים תמזו עליו דסוה לא נשסע דעיקר ברכה דרבנן ועמ"ש בתנתיה הלבוש שם בפסחים, אבל באמת גם בש"ס סוכה ל"ט ומגילה כ"א הביאו הש"ס מהא דכל המצות על עיקר חיוב ברכה וקצ"ע מבריימא דסייתא הש"ס בברכות ס' ע"ב לא עברתי מסצותך לא עברתי מלברך דמשמע דברכה על המצות מה"ת, ועיין ירושלמי בברכות שם מגין שכל המצות משגינן ברכה ע"ש. (ח) (ע"ס ב'. (י) נכתב על תגלין בה"פ העבא דכרובים/כתוייתן בשם רב נסרונאי ע"כ ועיין ברך ס"ז רע"א ויפה עשיתם ששכרתם וע"ש בתום' וברא"ש. (כ) ע"ו ע"ב וכן פסק דה"ף. (כ) ס"ס ב' וע"ש בגמרא כגון שביטול רשות תצירו ולא רשות ביתו ולא ח"י לו לכתוב במתא אע"פ' שביטל רשותו להב, ונכתב על תגלין שערי תשובה סי' ר"ח ער רשפיר דמי ע"כ וכנראה

שביהת רעועה בעיני מאי איכא למימר דאיתמר רב חסדא אמר שכירות בריאה בעיני רב ששת אמר שכירות רעועה בעיני מאי בריאה ומאי רעועה אילימא בריאה בפרומה ורעועה בפחות מפרומה, מני מי איכא למיד בפחות מפרומה לא והא שלא לי רב יצחק בר יונוי משמיה דרי יוחנן הווי יודעין ששוכרין מן הגוי אפילו בפחות משווה פרומה דאמר (נה) ר' חייא בר אבא ארי' יוחנן בן נח נהרני על פחות משוים ולא ניתן להשבון, אלא בריאה במודרקי ואברנני רעועה בלא מודרקי ואברנני הניחא למיד שכירות בריאה בעיני אלא למיד שכירות רעועה בעיני מאי איכא למימר אפיה גוי חייש לכשפים ולא מוניר, ובשאלה לנאון הכי ודשאלתין הא דאמר רבנן (ו) ריש לקיש ותלמידי ר' חנינא אקלעו להווא פונדק וכו' כד מיקלעו ישראל לפונדק גוי ומוניר מיניה ביתא בהווא פונדק לא בעי למינר רשותא ממאריה או דילמא כיון דאנר מיניה ביתא לא אנר מיניה רשותא אסיר ליה לשלשולי, ואי דיורין דהווא פונדק גוים נינהו ונספקו בשבתא ואתו אחריני דריירי ברוכתייהו בשבתא מי אסרי על ההוא ישראל לשלשולי או לא מי אמרינן כיון דאנר רשותא ממאריה דפונדק מקמי שבתא אפי' דאיתחלפא רשותא בשבתא לא מתסרי על ההוא [ישראל] או דילמא עד דתו הגך גוים קבועי ולא מיתלפי, ואי הגך דיורין כולהו מישראל נינהו ובעו לערובי עם הדדי צריכי ככר שלם לכל בית ובית, והלכה ברי' יהושע או הלכה ברי' (ז) אליעזר דאמר בכל מערבין ומשתתפין וכו' דאיקלעו תלמידים לבנן מארץ אדום ודרו בפונדק דכולהו דיירי דאית ביה ישראל נינהו והציאו אותן תלמידים קמח מכדיהו מעט מעט לכל בית ובית ויכוו אותן להן עיי' אחר ואחייכו לשו' אותן ועשו ממנו שנים שלשה בכרות וערבו בהן לכל ישראל שהיו דרים בפונדק כהלכה וסניא להו בכה'ג או לא, ילמדנו ארזנוני ויצה לנו לפרש ההלכה דכיצד משתתפין במבוי, כולה שאלתא הכי חזינא (דא) בהאי מילתא מנהגא יעיקרא דמאן דאוניר ביתא מן ההוא פונדק משעבדא חצר דפונדק לישא וליתן ולהמיל [הפצוין] בתוכה כיון ששכר זה בית מן הפונדק אישתרי בחצר דפונדק כמנהגא דאית להון לכולהו שוכרין ששכרו בתים מן הפונדק הואיל ועיקר שכירות על זה ועל זה היתה כמילתא דנהוגא ולא צריך למינר מיניה, חצר של פונדק אי דיורין דהווא פונדק גוים ונספקו בשבתא ואתו אחריני דריירי ברוכתייהו בשבתא לא אסרו על ההוא ישראל לשלשולי הואיל ולית להו בהדיהו עסק דברים למינר מיניהו דלית להון לשלול בחצר אלא כראית ליה להווא ישראל שוכר אפילו שוכר שיש לו להשכיר לאחרים אי אית ליה לסלוקי רשותא (לסלוקי) אית לן למינר מן משכיר אפילו אחא שוכר בתר שוכר בתר הכי לא איכפת לן כדרי' ותלמידי דרי' חנינא וכו' אתו שיי' לרי' אפס אמר יפה עשיתם ששכרתם, והים כד הווי תרי ישראל ראסרי חד על חבריה אבל אי חד ישראל היא בהדי גוים לא צריך מידעם ולא אפילו שכירות ואית ליה רשותא לשלשולי בהווא חצר דאית ביה גוים דתנן הדר עם הנכרי בחצר היו אומר עליו ריא בן יעקב אמר לעולם אינו אומר עד שיהו שני ישראלים אומר זה על זה וקיייל משנת ריא בן יעקב קב ונקי ובהא אמר רב יהודא אמר שמאל הלכה בריא בן יעקב ורי' יוחנן אמר נהגו העם כרי' אליעזר בן יעקב, והשיב תו ולענין היכא דהווי דיורין כולהו ישראל וכעו לערבי עם הדרים צריכי ככר שלם לכל בית ובית, והלכה ברי' יהושע או ברי' אליעזר ופרישחו שבאו תלמידים מארץ אדום ודרו בפונדק שכל דיורין שהיו בו ישראל והציאו קמח מעט מעט לכל בית ולשו' ואפו ממנו שנים שלשוד בכרות ושונן ערובו לכולהו, הכי חזינא שאלו התלמידים שבאו מארץ אדום יפה עשו

עתים לבינה

שיש חסרון בתשובה זו, (נה) צ"ל ואמר ע"ש ס"ב ע"א, (ו) ס"ה ע"ב, (ז) ס"ג ע"ב וספיקא הי'

דסני להו ככה'ג ואסי' הני כרי יהושע דאמר בכבר ערוב שלימה פרוסה לא סונין וכמיטריה עברי' משום דרבנן כתרדה עלה קא מסני מיטריהו דאמרו ופרוסה מיס לא ארי יוסי בן שאול אמר רבי משום איבה כלומר שלא יקנאו זה בזה ויאמר למה הבאתי אני שלימה חד הביא פרוסה וכולן שוין בו ואיל רב אחא לרב אשי עירבו כולן בפרוסות מהו איל גזירה שלא יחזור דבר לקלקולו כלומר שמא יחזור זה ויתן שלימה ויחזור זה ויתן פרוסה ונמצאו באים לדי איבה ומסקינן נמי (נח) שאם נפרס בכבר של עירוב שיעור חלת נחתום כדתנן התם (ט) ר'א אומר תרוסה עולה כאחד ומאה ר' יהושע אומר וכי עד המדומע במאה ועוד, ועוד זה אין לו שיעור ר' יוסי בן המשולם אומר ועוד קב למאה סאה שתות למדומע, ואף אם נפרס ככר של עירוב שיעור חלת נחתום שהוא אחר ממיח כשר לעירוב דארי' וינתן בן שאול אמר רבי נוסל ממנה כדי חלתה וכדי דימעה ומערבין לו בה והתניא נפל הימנה כדי חלתה אין מערבין לו בה כדי דימעה מערבין לו בה לא קשיא הא בחלת נחתום הא בחלת בעל הבית דתנן שיעור חלה אחד מכיר ובסיסא העושה למכור בשוק אחר ממיח ורביז כגון שעירב ברמאי חזר ונפל ממנה כדי חלה וכדי דימעה ואם נפרס ככר של ערוב ותפרו בקיסם ואין תפרו ידוע כשר הוא כדרב חסרא (ק) מכל אלה נתברר דסונין כרי יהושע, ועוד קייל שעירובי הצרות אינו כשר אלא בפת מירו כרייתא דקא מותיב אביי בכל מערב' עירובי תחומין בכל משתתפין שתופי מביאות ולא אמרו לערב בפת אלא עירובי הצרות לכד ומהוהא דתניא מערבין בהצרות בפת ואם רצו לערב ביין סה) מערבין משתתפין למבוי ביין ואם רצו להשתתף ישתתפו מערבין בהצרות ומשתתפין במבוי שלא חשתבה תורת התינוקת דברי ר' מאיר ואמר רב יהודא אמר רב הלכה כרי מאיר ואעפ"כ מלונתא דריא ור' יהושע דתנן בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח דברי ר'א ר'א אומר ככר הוא עירוב אפילו מאסא סאה והוא פרוסה אין מערבין בה וכו' לאו משום דמר סבר פת אין מידי אחרניא לא ומר לא סביר הכין דר' יהושע נוסיה הא סיל בכל מערבין ומשתתפין בתחומין אלא לענין פת שלימה כדאמר רבא בר רב חנן להאי דתנן ככל מערבין ומשתתפין לאפוקי מדרי' יהושע דאמר שלימה אין פרוסה לא קפיל בכל אפילו פרוסה ולא קייל שעירובי הצרות בפת מכר בית ובית אלא הכי קייל עירוב בפת ולא קאמר ר' יהושע צריך ככר שלם מכל בית ובית אלא היק אין מערבין בפת פרוסה והאי היכא למשקל פרוסות לערב בדין אבל היכא דלקח קסה מכל בית וערבוהו ואסאדו פחות שלמות ככר ערבו בפת ואף בפת שלימה ושפיר דמי ומעשים בכל יום כך אנו נוהגין לעשות :

צא וענין הסבוי שמערבין בו כוסין שיש לו קורה (סג) בתוך עשרים שאם הסבוי גבוה מעשרים ומניח הקורה למעלה מעשרים ססול הוא ואין משתתפין בו עד שיסיר הקורה ויניח אותה בתוך עשרים כדתנן (סג) מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה ימעט ר' יהודא אומר אינו צריך והרחב מידו אמות ימעט אם יש לו צורת סתח אע"פ

עתיס לכינה

משום דשם אמרו לאפוקי מדרי' יהושע יע"ש. (יח) דף ס"א ע"א. (נט) תרומות פ"ד מ"ו. (ס) עירובין פ"א שם. (סח) צ"ל אין מערבין, משתתפין במבוי ביין ואם רצו להשתתף בפת משתתפין מערבין וכו' שלא לשכת תורת עירוב מן התינוקת ע"ש ברף ע"א סע"ב. (סז) צריך להניח בתוך כ"ל. (סג) במשנה דנרמא שלנו ריש עירובין תנן מבוי שהוא גבוה, למעלה" מעשרים ועין מ"ש במראה הגנים על הירושלמי שם שזה תלוי' או הלל מבוי והלל סוכת תנן ע"ש ובאמת

שרחב מזיד אמת אינו צריך למעט ואמרינן (קד) כיצד ממעטו נתון עליו קורה מעשרים אמה ולמטה ואם היה מקצת הקורה בתוך עשרים ומקצתה למעלה מעשרים וכן בסוכה נמי דפליגי רבנן בהדי ר' יהודא ואמרי שאם היא נבזה מכ' אמה פסולה והלכתא גרבנן בתרזויהו בסוכה ובמבוי אם היה נמי מקצת סכך בתוך עשרים ומקצתה למעלה מעשרים אמר רבא (קה) במבוי כשר ובסוכה פסולה וכו' ואסיקנא רבא אמר אחד זה ואחד זה כשר חלל סוכה תנן שצריך שלא יהא בו יותר מעשרים חלל מבוי תנן, היה נבזה מכ' אמה ובא למעטו ממעטו כמה דצריך ליה כגון איצטבא שעושה למטה בקרקע על שפת המבוי תחת הקורה ועושה אותה נבזהה עד שיתמעט הניבזה מכ' אמה אבל בירחב האיצטבא נחלקו רב יוסף אמר צריך שיהא באותה איצטבא או באותו קורה שמיניה על שפת המבוי למטה בקרקע שפח אביי אמר צריך שיהא אותו מקום המיעוט של מטה ד' ספחים לימא בהא קא מיפלגי למיד ד' ספחים קסבר אסור להשתמש תחת הקורה ולפיכך יעשה אותה איצטבא רחבה ד' ספחים שיהא נראית ככרמלית דכל ד' על ד' נידון משום כרמלית ואסור לשלשל מרהיר ומרהיר לכרמלית מיד שפח קסבר מותר להשתמש תחת הקורה (סו) ויש שנוסרין זה בהוסף מיד שפח קסבר אסור להשתמש תחת הקורה לפיכך לא יעשה האיצטבא רחבה אלא שפח כרי שלא יהא מקום ראוי להשתמש בו כי לא מצינו מקום פחות מדי' ומיד ד' ספחים קסבר מותר להשתמש תחת הקורה ואמרינן לא דכיע מותר להשתמש תחת הקורה דתחת הקורה בכלל המבוי היא, ומדמתרצינן הכי שימ דמותר להשתמש תחת הקורה ובין לחיים וכן הלכתא, והכא בהא קמיפלגי מיד שפח קסבר קורה משום היכר הוא ואמרינן היכר של מטה כהכר של מעלה מה היכר שלמעלה דיה שפח כדתנן דיה לקורה שתהא רחבה שפח כך הקורה שממעט בה למטה דיה שתהא רחבה שפח וכן הלכתא ומיד ד' לא אמרינן היכר של מטה כהכר של מעלה ואם היה מבוי נבזה פחות מזיד ספחים חזק בו דיא על דיא כדי להשלימו לזיד ספחים (סו) והלכתא כוותיה דאביי דאמר הכי ואעינן דפליגי עליה רב יוסף דהוא רביה דאמר חזק בו ד' על ד' כיון דסונינן כאביי דאמר משך מבוי כדיא הלכתא כוותיה, איתמר מבוי שנפרץ מצידו ובלמי ראשו איתמר משמי' דרב אמי וריא אם יש שם ס' ד' מתיר פירצה עד יו"ד ואם לא פחות מני' מתיר נ' אינו מתיר, אמר רמי בר אבא אמר רב הונא לחי הבולט מרופניו של מבוי פחות מדי' אמות נידון משום לחי כלומר אם אותו מקום הבולט בבנין נמשך ובלוט עד פחות לדי' אמות כרוחב המבוי נידון משום לחי ואיצ מבוי דחשביי דיא לאותה בליטה כאלו בני מבוי הוא וכלו בניו וצריך אותו מבוי

עתיים לכינת

הן דברי הר"ן ריש סוכה, (ס) שם ג' רע"ב, (קה) צ"ל רבה ובתוס' כתבו דלא גרסינן רב, וראיתי בירושלמי רפ"א דשם אמרו תחלה בשמי' הרבס"ל רבכמי כשר ושוב אסקו דגם רב ס"ל רבכמי ססול עיי"ש, והנה בגמרא איכא תרי לישנא דל"ק בסוכה דאורייתא פסול ובמבוי דהוא רק דרבנן כשר ול"ב להיפך סוכה דאורייתא לא בעי חיזוק וכשר ובמבוי רבנן בעי חיזוק ופסול ע"ש רב"ז ברייתא שלימה היא כר"ה דף י"ט ע"א הללו ד"ת לא בעי חיזוק והללו דרבנן דבעי חיזוק ועש"ס ביבמות דף ס"ה ע"ב דנפתקו שם בדתת רבי אם החמירו בדרבנן פשי משום דרבנן בעי חיזוק ע"ש ובאמת הדבר צריך ביקור דהרי זה כלל גדול ככמה ענינים דחקילו בדרבנן פשי מבאיסורי מצות התורה כמו לענין פסק וכבוד הגבירות ונאמנות קטן וכן הענף עולה עם הגבינה על השלחן ולא בחסד דומיהם בכמה ענינים ועיין רמב"ן ספר המצות שורש הראשון, ונראה דרדכר הבא בממרה הקילו בדרבנן פשי משא"כ גוף התקנה או הגזירה ראו לתקן בו בחומר פשי כרי לחזק ובס"א אבאר, (ס) עיין בחידושי הריטב"א ד"ר שם שכן היא גרסות הראב"ד ג"כ, (ז) כל זה הכל

לחי אחר להתירו ואותו לחי אחר מוקים לה באורך ניסא דמכו שאינו בולט אינ מוקים לה בהרעה במקום הבולט מטפי ביה מורתא או מבצר ביה מורתא אמר רב הונא כריה דרבי לא אמרו אלא במכו הרחב ח' אמות אבל במכו שאינו אלא ר' אמות נותר בעומד מרובה על הפרוץ, רב אשי אמר אמילו במכו הרחב ח' אמות איצ לחי ממינ אי עומד נפיש נותר בעומד מרובה על הפרוץ אי פרוץ נפיש נידון משום לחי מאי אמרת דכי הרדי נינדו הוי ספק דרבריהם וספק דרבריהם להקל והלכתא כרב אשי. איתמר מכו עקום רב אמר תורתו כמפולש ושמואל אמר תורתו כפתום ונותר בלחי או קורה :

צב סח תיר כיצד מערכין מכוונות המפולשין להריר כנון מכו שזיה מעיקרו והיא מפולש בצד צפוני להריר ועתה היא מפולש גם מצד דרומי להריר כיצד מערכין אותו עושה צורות פתח מכאן ולחי וקורה מכאן הנניא אומר ביש אוסרים עושה דלת מכאן ודלת מכאן וכשהוא יוצא ונכנס נעול, וביה אוסרים עושה דלת מכאן ולחי וקורה מכאן, איתמר רב אמר הלכה כתיק ושמואל אמר הלכה כחנניה ואליכא דביה והלכתא כרב בתרויהו במכו עקום דאמ"ר תורתו כמפולש ובמכוונות המפולשות דקסבר הלכתא כתיק דקיייל כרב באיסורי והים מכוונות המפולשות להריר היא דמניא ליה בצורות הפתח מכאן ולחי וקורה מכאן אבל רהיר נופא לא מערבא אלא בדלתות מכאן ומכאן והיא שננעלות כלילה דאמר רבה בר בר חנה ארי יוחנן ירושלים [אלמלא] דלתותיה ננעלות כלילה חייבין עליה משום רהי דאלמלא כל דלתותיה ננעלות אינם כיהיר סק) והוא מכוונות דהיא בנהרדעא דדמו עליה חימריה דשמואל ואצרכוה דלתות לא קשיא מדי משום דנהרדעא אתריה דשמואל הוא ט) ובמסקא והלכתא מדינות ועיירות שאין בהן ס' רובא ואמילו יש בהן ס' רובא דלתותיהן ננעלות כלילה אין נעשית רהיר ואין חייבין עליה כרח וסקילה מיפ דבעינן כדנלי מדבר שלא היה עליהן נדר טל) אבל יש עליהן נדר אמילו היתה כיושלים שהיו בה אלף אלפים אין נעשית כיהיר דאמר רבה בבית ארי יוחנן אלמלא ירושלים דלתותיה נעולות כלילה חייבין עליה משום רהיר אלא הרי הן ככרמלית ואם מנוספת אותה עיר ואין בה פרצות רחבות יותר מיד אמות ומניחין עירובן בבית אחד הרי הן כרהי נמורה ומותר למשלל בה לצורך שבת וכל פרצה שהיא יותר מיוד אמות ואפי' עירבו אסור למשלל. ומכו לענין עירוב אם מנביה יותר מבי אמה הפליג ואינו ראוי לערב עד

עתיים לבניה

לשון היר"ף רפ"ק שם, סח) דף ו' סע"א ונוסחא שלנו כיצד מערכין דרך רח"ד גיוסת רבינו הוא גרסת היר"ף והרא"ש, וצ"ל בדבריו כנון מכו שחי' פתום מעיקרו וכו'. (ע) צ"ל חייבין עליה משום רח"ד דאלמלא כל שאין דלתותיה ננעלות כלילה חייבין עליה משום רהיר וכן הלשון ביר"ף שם, ועיין רש"י יומא דף ע' ע"א במ"ש שם דמערב יוח"ב הביאו לשם ותמה עליו המחזיק"א בחידושי אגרות שם דהא מכוונות בש"ס עירובין כאן דירושלים דלתות נעולות כלילה הוי ע"ש ותמתי שלא תרגיש דרש"י במטה דף ס' ע"א באמת פירש שם דביוח"ב הביאו משום דירושלים דלתותיה נעולות כלילה ועירובן את כולה והנה בש"ס עירובין ק"א סע"א מכוונות דמחלק"ש"ס דכאן קודם שנפרצו בה פרצות כאן לאחר שנפרצו בה פרצות ועיין ג"כ תוס' פסחים רס"ז ע"א ד"ח תובא ולפ"ו י"ל דמה שפרש"י ביומא דמעיוב"ב הביאו היינו לאחר שפרצו בה פרצות ומה דפירש במטה ביוח"ב עצמו היינו קודם שנפרצו וא"ש. כ) נכתוב על תגליון שערי תשובה סימן ר"ט יע"ש. טז) צ"ל והיה בתן ששים רבוא אבל וכו' ועת"ס שבת דף ו' ע"ב ד"ח כאן וזה שיטת רש"י בעירובין דף ו' ובדף ג"ג, ובכאן מכוונות שכן היא שיטת תנאנים ועיין בחדש המניד פ"ד מה' שבת ושם כתב דהירש"ב"א חלק על זה, ומה שתחת המ"ז בב"ה ס' שם"ה סק"ו ע"ש במח"כ לא עיין

שממעצו או שעושה לו צורות סתם, וששאלתם תחת הקורה ובין לחיים מית- להשתמש או לא, כך ראינו שמתר להשתמש תחת הקורה ובין לחיים וכן הלכה, ותו הא דבעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא ענן נעץ שתי יתדות בשני כותלי המבוי והניח קורה על גבן מתר לעשות כהני או לא, כך ראינו שאסור לעשות כן, ותו הצרות הממוכות ורהיר עוברת ביניהן מהו שעשו לחי או קורה מכאן ולחי וקורה מכאן ומישלשל בתוכו, ואתיל כיון דרהיר היא אין עושין מבוי מפולש אם רצו בני מבוי לסותמו סותמין אותו מאי, הכי איתחזיאת לנא מילתא דרהיר לנא מערבא דתניא יתר על כן איד יגודה ענן מי שיש לו שתי כתים בשני צדי רהיר עושה לחי מכאן וקורה מכאן ונושא ונותן באמצע אמרו לו אין מערבין רהיר בכך והלכתא כרבנן אבל מבוואת המפולשות לרהיר עושה דלת מכאן ולחי וקורה מכאן :

צג עד אמר רב מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו לרהיר חצר מותרת ומבוי אסור חצר מותרת אע"ג דקביעי ביה רבים דתניא חצר שהרכיב נכנסות בוו ויוצאין בוו רהיי לשבת ורהיר לפומאה, ומבוי אסור משום דהגיל מבוי המפולש לרהיר, איתמר מבוי העשוי כגדל ס"י שריץ שיש לו רגלים הרבה מכאן ומכאן כרתניא עד כל מרכה רגלים זה גרל ענה ויש מי שאימ"כ יש לו מית רגלים, וכן זה המבוי יש לו שבילים מכאן ומכאן כנגן מבוואת והן מפולשות אמר אב"י עושה צורות סתם לגדול ואיך כולדו מישתרי בלחי וקורד איל רבא כמאן כשמאל דאמר תורתו כסתום הא הוא מבוי וחשו לה לדרב אלא אמר רבא עושה צורות סתם לכולהו מהאי ניסא יאודך ניסא משתרי בלחי וקורה, ומהא שמעינן דהלכתא כרב דאמר הלכה כתיק דהא רבא כותי"ל ס"ל וק"ל כל אב"י ורבא הלכתא כרבא בר מעיל קנים, ענן איתמר משום רב כהנא רבה מבוי שצידו אחד ארוך וצידו אחד קצר סחות מד' אמות מניח את הקורה באלכסון, ד' אמות אינו מניח את הקורה באלכסון אלא כנגד הקצר, ס"י שאם היה הארוך עורך ד' אמות הו"ל כמבוי בפני עצמו וצריך מחיצה כנגדו ואם לא היה הארוך עורך על הקצר אלא סחות מד' אמות אינו כמבוי בפני עצמו לסיכך מניח את הקורה עליו באלכסון, רבא אמר אחד זה ואחד זה אינו מניח אלא כנגד הקצר מי"פ קורה משום היכר היא ובאלכסון לא הוי היכר, ואם יש באלכסון יותר מזור אמות ד"ה אינו מניח אלא כנגד הקצר והלכתא מתר להשתמש תחת הקורה ובין לחיים (מתר) כרבא וה"מ דפתח לרהיר אבל סתום לכרמלית לא דאמר רב הנין בר אבא אמר רב תוך הסתם צריך לחי אחד להתירו בין דאית ביה ד' ובין דלית ביה ד' ואוקימנא כדסתום לכרמלית משום דמוצא מין את מינו וניעור, והוכח דנעץ שתי יתדות בשני כותלי מבוי מבחוץ והניח קורת המבוי עליהן לא מהניא ולא מידי דבעינן קורה ע"ג קורה וליכא :

עתים לבניה

דקדויות הרשב"א שהובא בב"י שם היא רק קושי' הראשונה שהקשה שם הסור ס' של"ד דאין להתיר מלכול מפני חשש מלטול עיין בתירושו הרשב"א ר"ס מי שהחשיך דף קנ"ח אבל קושי' השניה משום דאין לנו רה"ר ביה"ו דליכא ס' רבוא בוקעין היא דברי הסור עצמו דס"ל בס' שם"ה שם כשיטה זו ע"ש, ענן עירובין ח' סע"ב, ענן שם ו' סע"א, יד' שם ו' ע"ב אמר ר' ירמיה בר אבא אמר רב, ענן עיין רש"י שם דף ה' ע"ב שכתב כרתניא בתורת כהנים ס' שמיני, וברייא זו תוכא גם כש"ס בתולין דף ס"ז סע"ב ושם פרש"י גרל טאה רגלים קורין לו ולס"ו משמע להני' גם בדברי רבינו מאה במקום ס"ה, ויתר דברי רבינו הכל לשון רה"ר"ף שם, ענן ע"ש בדף ח' ע"ב ושם איתא רב כהנא רביה דרב ונמשך אחר זה גם בספר סרו הדורות וזה שבכ"ש כי לא מצינו שום רב כהנא שיהי' רביה דרב כי גם ר"כ הקדמון כחלמיד חבר דרב ה' והנכון בגירסת רבינו שהוא

צד' טו) איחמר נראה מבפנים ושוה מבחוץ נדון משום לחי נראה מבחוץ ושוה מבפנים ר' חייא ור'ש בן רבי חר אמר נדון משום לחי וחד אמר אינו נדון משום לחי והלכתא נדון משום לחי. מביי שדוא רחב כ' אמה אמר אביי עושה סס נבזה יוד ספחים במשך ד' אמות ומעמידו באמצע, אינ עביד כרוב יהודא דאמר מביי שדוא רחוב יוד אמות מרחיק ב' אמות ועושה סס ג' אמות והיכא דרחב עשרים אמה עביד הכי מתאי ניסא ומהאי ניסא וליחוש דילמא שביק פיתחא רבה ועייל במיתחא ווסא אמר רב יהודא בר מתנה חזקה אין אדם מניח סתח גדול ורוא ונכנס בסתח קמן. ואם יש לו צורת סתח אעפ"י שרחב מיוד אמת איצ למעט. אמר רב חסדא צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה כלום (ע"ה) סי' רבנא האי נאון זיל צורת הפתח שעשאה מן הצד של כותל דהוי לוי' פיתחא בקרן וזוית ופיתחא בקרן וזוית לא עבדי אינשי. ואמר רב חסדא צורת הפתח שאמרו צריכה שתהיה בריאה כדי לקבל דלת ואפילו דלת של קשין. תנא צורות הפתח שאמרו קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על נביהן. צריכין לינע או אין צריכין לינע סי' אלו הקנים שבמחזות המבוי אם היו נבדוין יוד טסחים ולא הניעו לקורה של מעלה מהו רב נחמן אמר אין צריכין לינע ורב ששת אמר צריכין לינע והלכתא כרב נחמן דתניא כוותיה מאי היא דתניא כיפה ר' מאיר מחייב במחזה וחכמים פוטרין ושון בשיש ברנליה עשרה שחייבת אלמא כיון שיש ברנליה עשרה אע"פ שאין הקירו' שבשמי כיפה מניע לרנליה סתח היא ותייב במחזה הכא נמי כיון שיש בקנים עשרה אע"פ שאין מניעין לקורה פיתחא היא :

צד' מתני' טז) הכשר הכשר מבוי ביש אומרם לחי וקורה וכהיא או לחי או קורה ר' אליעזר אומר לחיים משום ר' ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני ר' עקיבא וכו'. אמרינן בגמרא כמאן לא כהנניה ולא כתיק ופולגתא דהנניה ותיק לעיל במבוי הפולש ותירין רב יהודא הכשר מבוי סתם כיצד בשיא וכו' אבל דהנניה במבוי מפולש היא ולא דמי להא. ואמרו לימא קסברי כיש דבעי במבוי סתום שיש לו ג' מחיצות לחי וקורה דקסברי ר' מחיצות דאורייתא ואע"פ שיש לו למבוי ג' מחיצות ולחי בעי קורה אינ ג' מחיצות וקורה בעי נמי לחי כדי שיהא בריבועית מחיצה ואם אין בו לחי וקורה אסור לסלמל בו ולא מהניא ביה עירוב דאינו רה"י עד דהוי מחיצה רביעית ותריצי' (אמרי') לא לזרוק משלש הוא דחייב כגון הזורק ממנו לרה"י או מרה"י לתוכו אפילו אין לו אלא ג' מחיצות חייב הזורק דרה"י היא אבל לסלמל לענין שיהא מותר לסלמל בו כרה"י עד דהוי ר' מחיצות. וביה סברי ג' מחיצות דאורייתא לסלמל לתוכו אבל לחי או קורה משום היכר היא ולא משום מחיצה אבל לענין זריקה לתוכו אפילו בשתי מחיצות אסור לזרוק מרה"י לתוכו דכיון שיש לו ב' מחיצות כרה"י היא חשוב לענין זריקה לתוכו מרה"י. אבל לענין סלמול מרה"י לתוכו או מתוכו לרה"י לא מסלמינן עד דאיכא ג' מחיצות ולחי או קורה ומיערב בשתוף דאי לית ליה עירוב אע"ג דרשות היחיד היא חשוב מ"מ מרה"י לרה"י אי משני בעלים היא לא מסלמינן אלא בעירוב, תנן בשבת בפרק כל כתבי הקודש ט) מצילין חיק הספר עם הספר ותיק התפילין עם התפילין ואע"פ שיש בתוכן מעות ולהיכין מצילין אותן למבוי שאינו מפולש בן בתירה אומר אף למפולש. ותנן נמי החם מצילין סל מלא נכרות ואע"פ שיש בו כמה סעודות וענל דבלה חבית של יין ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ואם היו סקחין

עתיים לבניה

גם גירסת הרי"ף שם וכן הגי' הב"ח ע"ש. טז) שם הרי"ף. טז) כל זה לשון הרי"ף פ"ק שם. טז) י"א ע"ב. ועד ואמרו היא מלשון הרי"ף שם ובמאן וחילך אריכות דביי רבינו המחבר. טז) דף קפ"ו ע"ב ושם קי"ז א' ושם ק"כ א', ובמ"ש רבינו בפי' סוגי' זו עיין מ"ש ג"ב הרמב"ן במלחמה פרק כל

עושה עמו חשבון לאחר שבת. להיכן מצילין אותו לתצר המעורבות בן בתירה אומר
אף לשאינו מעורבת, ואמרינן בנמרא על מבו המפולש היכי דמי מפולש היכי דמי
שאינו מפולש אמר רב חסדא ג' מחיצות ושני לחיים והו מבו שאינו מפולש שפתום
דופן הרביעית בשני לחיים, ג' מחיצות ולחי אחד זהו המפולש כי שני לחיים בעינן
אליבא דר' אליעזר והיינו דקאמר ותריהו ת"ק דבעי מבו שאינו מפולש וכן בתירה
דסני ליה במפולש אליבא דריא דבעי לחיים שאינו מפולש דתנן בעירובין כפי' הכשר
מבו בשיא לחי וקורה ובהיא או לחי או קורה ראיא לחיים ואסיקנא בדוכתא בלחיים
בלא קורה קאמר ר'א וקאמר רב חסדא הבא אליבא דתי' דהאי מבו כיון שיש לו ג'
מחיצות וברוסן דר' לחיים היא שאינו מפולש. א"ל רבה לרב חסדא ג' מחיצות ולחי
אחד מפולש קרית ליה ועוד אם כדברך דשאינו מפולש בני מחיצות ולחיים היא
לרבנן נציל לתוכו אוכלין ומשקין דהא ודאי כתצר היא כדתנן שהמבי לחצרות כתצר
לבתים וכיון דתצר היא אפשר לעירובי ויכניסו לתוכו אוכלין ומשקין שהרי הקילו
חכמים על כתבי הקודש להצילין אף למבו אבל באוכלין לא התירו הצילין אלא
בתצר המעורבת ולא למבו המעורב וא"כ דהאי מבו שאינו מפולש בני מחיצות ושני
לחיים תריא היינו הצר נסורה בצורה הפתח וכתצר היא ונציל לה. כו אוכלין ומשקין
ויש מי שפירש זו ההלכה ס"י אחר וחיבוט היא ולא חוינן להאריך הגה, ובא רבה
ומירש הכי שתי מחיצות ושני לחיים אחד מכאן ואחד מכאן והו מבו שאינו מפולש.
שתי מחיצות ולחי אחד זהו מפולש ותריהו ת"ק וכן בתירה אליבא דר' יהודה דאמר
מי שיש לו שני בתים בשני צדי רהיר עושה לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן
וקורה מכאן ונושא ונותן באמצע דכבר פסיק ליה לרהיר לרחבה משני צדי שני בתים
ועושה לחי מכאן ולחי מכאן ומיערב דהוא מבו ונושא ונותן באמצע דכיון שיש לו שתי
מחיצות לבר זו כנגד זו ושני לחיים או שתי קורות זו כנגד זו מערב אליבא דר' יהודה אבל
עיקר דינא דמבו מפולש היכי מערב מירשנו לעיל כת"ק דתנניה, א"ל אבי' לרב חסדא
לדיך נמי האי מבו שיש לו שני לחיים ואחר מכאן כיון דמיערב אליבא דר' יהודה
לרבנן דהבא דאינון ת"ק וכן בתירה אליבא דר'י כיון דמיערב האי מבו כתצר המעורבת
היא ונציל לתוכו אוכלין ומשקין ואסקה רב אשי הכי ג' מחיצות ולחי אחד זהו מבו
שאינו מפולש דאית ליה הכשר לחי וגי' מחיצות בלא לחי זהו מבו המפולש דלית
ליה הכשר לחי כל עיקר והא נמי אליבא דריא דמצינן לחיים דתרויהו רבנן
וכן בתירה אליבא דריא דמצינן לחיים ומשיה לא מקשינן לתירוצא דרב אשי איב
לרבנן נציל לתוכו אוכלין ומשקין דכיון דרבנן אליבא דריא קיימו דמצינן לחיים
אפילו המבו שאינו מפולש שהווא בני מחיצות ולחי אחד לא מיערב וכיון דלא מיערב
משיה אין מצילין לתוכו אוכלין ומשקין ומנלן דאליבא דריא קא סתרינן רב אשי
מדאמר כסוף שימרא ואפילו לריא דמצינן לחיים הימ לענין אוכלין ומשקין אבל לענין
ספר תורה בלחי אחד סגי ליה, אבל אליבא דביה הכשר מבו סתום בלחי או קורה
דאינון ג' מחיצות ולחי מיערב, וכתב רבינו האי נאון ול הכי ושני לו בין כתבי הקודש
לאוכלין ומשקין לענין הצלה מסני הדליקה דאלו לענין כתבי הקודש תנן להיכן מצילין
אותן למבו שאינו מפולש בן בתירה אמר אף למפולש וכיע לא קא מצרכי ליה
עירוב ואלו לענין אוכלין ומשקין תנן מצילין אותן לתצר המעורבת בן בתירה אומר
אף לשאינה מעורבת ובתריהו הלכה כסתם מתני' ולא הלכה כבן בתירה ולענין
פלוגתיהו בכתבי הקודש דאיבעי' לן היכי דמי מפולש והיכי דמי שאינו מפולש אסקיה
רב אשי ג' מחיצות בלא לחי זהו מפולש ג' מחיצות ולחי אחד זהו מבו שאינו מפולש.
ואנן חי' לן לעניות דעתך הכי דהאי דסק נאון ובתריהו הלכה כסתם מתני' ולא כבן

בתורה הא תינה בחצר המעורכת דהלכה כתיק וכראסקה אלא במכוי שאיני מסולש
 זכיו מצי למיטר דהלכתא כתיק וכראסקה רב אשי דני מחיצת ולחי אחד זה סבוי
 שאיני מסולש ואליבא דריא כדמשינן לעיל ולא מערב בני מחיצת ולחי אחד וכיון
 דאסקה רב אשי כרבנן דאינן סתם מתני אליבא דריא דמכוי שאיני מסולש בלחיים
 בעינן ליה וקיייל דלית הלכתא כריא אלא כביה דקסברי דהכשר מבי בלחי או קורה
 סני ליה והכא אמרת דהלכתא כרבנן דקיימי כריא איכ קשי הלכתא אהלכתא וחי
 לן אגן דאמשר למיהי הלכתא כרבנן ולאזקי מרבן בתירה דאמר מצילין כתבי הקודש
 אף לסמולש וקא מסקי הלכתא כתיק דאין מצילין כתבי הקודש אלא לשאינו מסולש
 דהיא מני מחיצת ולחי אחד אבל מאי דסבר תיק דלא מערב דסיל דבעי לחיים בהדוא
 אין הלכה כריא דהא קיייל כביה ומיט מילתא [רא] צריכא עינא :

צן סל) אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן חצר צריכה שני ססין משתי רחות כל סס כמשהו
 ואם מרח אחת צריך שיהא הסס ד' טפחים. תיר לשון ים שנכנס לחצר אין
 מסלאין סמנה בשבת אלא איכ עשו לה מחיצה נבהה יוד טפחים כריא שמיצתיה
 ביותר מעשר אבל עשר איצ כלום. מיטלא היא דלא מלינן הא מלמולי מסלמלינן
 והלא נפרצה חצר למקום האסור לה הביע דאית ליה גרודי שהן כמו פסין. אמר רב
 יודא אמר רב מכוי שארכו כרחבו אינו נותר בלחי משהו. אמר רב הייא בר אשי
 אמר רב מכוי שארכו כרחבו אין נותר בקורה מסה. אמר ר' יודא כמה סכוונן שמעתתא
 דסבי כיון דארכו כרחבו היל כחצר חצר אינו ניתרת בלחי וקורה אלא בסס ד'. אמר
 דב נחמן נקטינן איהו מכוי שניתר בלחי וקורה כל שארכו יותר על רחבו ובתים
 וחצרות מתוחץ לתוכו. ואיהו חצר שאינו ניתרת בלחי אלא בסס ד' כל שאין ארכה
 יתר על רחבה ואסילו משהו הו ליה כמכוי ומכוי בלחי וקורה סניא :

צן סכ) מתני. הקורה שאמרו רחבה כדי לקבל אריח והאריח חצי לבנה
 של ג' טפחים דיה לקורה שתהא רחבה מסה כדי לקבל אריח לאורנו.
 רחבה לקבל אריח ובריאה לקבל אריח ר' יהודה אומר אע"פ שאנו בריאה.
 אמר רב בר רב סג) קורה שאמרו שתהא בריאה כדי לקבל אריח ומעמיד
 קורה אינן צריכין שיהיו בריאין כדי לקבל קורה ואריח. ורב חסדא אמר אחד זה
 ואחד זה צריכין שיהיו בריאין כדי לקבל קורה ואריח. תיר קורה היצאת מכותל זה
 ואינה נוגעת לכותל אחר וכן שתי קורות אחת יוצאה מכותל זה ואחת יוצאה מכותל
 זה ואינן מגיעות זה לזה סד) סתת סני אין צריכין להביא קורה אחרת ג' צריכין
 עתים לכינה

כתבי שם ובחי' המאירי שבת שם סח שהאר"ך ועיין ג"כ מ"ש בזה בחידושי הרמב"ן ובחי'
 תרשב"א שם. סל) י"ב ע"א, וע"כ. סג) י"ג ע"ב ויש גודסין כדי לקבל אריח לרחבו
 ועיין ירושלמי שם ה"ג. סד) צ"ל רבה בר רב הונא, ועד סוף תסימן הכל כלשון היר"ף
 פ"ק וכפי גוססת א"י אשר בספרי היר"ף ד' ויולנא וכן בכ"ס העתקות רבינו כנוסחא זו.
 סו) סזה מוכח דאמרינן לבוד גם באמצע ובש"ס סוכה י"ח ע"א נחלקו בזה רב אחא ורבינא ויליף
 ל' רבינא מהכא וה"א דחי דשאני קורות דרבנן ור"א תוכיח ממשנה דאהלות דאין דין לבוד
 באמצע ורבינא רחי דאין למידין מסומאה ע"ש ופסקו היר"ף והר"א ש כרבינא וקשה דרחיות רב
 אחא לחלק בין דאורייתא לרבנן לכאורה עדיף מפי כרתיכות מסשנה דאהלות וכמה דרתי ל'
 רבינא דאין למידין מסומאה צ"ע דבכ"ד מבואר דלמידין שאר דינים מסומאה עש"ס ברכות ג'
 רע"ב. ועירובין ל"ה ע"א, ובשבת ע"ו סע"א, וסוכה דף ל"ח סע"ב, וב"ס רצ"ג ע"א, ובעירובין
 ס"ח ע"א, ופסחים ט' ע"א, וברכות י"ט ע"ב, וקידושין דף ל"א ע"א, והעלין כ"ח סע"ב, וברכות
 כ"ה ע"א, ובעירובין כ"ד ע"א, ועוד חזת בכמה מקומות ועיין ג"כ שו"ת היר"ן סי' ה' [וצ"ע בתוס'
 בנרות ו' ע"ב ד"ה דג נסתפק בזה ובתוס' עירובין ס"ו רע"ב ועיין מרדכי פ"ב דפסחים וספר
 התרומה סי' ג"ה ושו"ת תרשב"א ח"א סי' ער"ה], ונלפע"ד עפ"י המבואר בעירובין דפ"ו ע"ב

להביא קורה אחרת (סו) ריש בן נמליאל אומר מחות מדי איצ להביא קורה אחרת
 [ארבעה צריך להביא קורה אחרת] וכן שתי קורות המתאימות לא בוו לקבל ארז
 עתים לבינה

ובסוכה ס"ו רע"ב לענין מחיצה תלויה אמרינן לר' יוסי (דנימוק עמן) רסוכה דהיא רק מצות עשה
 אף הדיא דאורייתא מקילין ביה טפי סמחיצות עירוב דרכנן בין דעקר שבת היא אוסור סקילה,
 ועפ"י א"ש ה"ג לענין לבדו באמצע שפיר הוכיח רבינא רכיון דמהני במחיצות עירוב כש"כ
 דמהני בסוכה זכ"כ רגבי טומאה הלכתא גמירי בההיא דאין בו תורת לבדו וכוה אין למירין
 לעלמא כמ"ש רש"י שם ועש"ס יבמות ק"ג ע"ב. ועמ"ש ברם"א יו"ד סי' שע"א בשם מהרי"ז
 בשלי גנות שאין נוגעת זו בזו דלא הני חיבור לטומאה דלא אמרינן לבדו להחמיר וכבר תמה
 ע"ז בשו"ת שער נוגעת סי' קי"ט רגבי טומאה גם לקולא לא אמרינן לבדו ע"ש ובאמת שכן
 סוכרה גם מש"ס דהנא וכן תמה בשו"ת תכס צבי סי' נ"ג זחי' שלא הביא שקדמו זקינו הש"א
 כזה. אך לענין לבדו באמצע נלפענ"ד דבעלמא לחומרא לא אמרינן ומ"ש חח"צ שם להוכיח
 דאמרינן לבדו גם לחומרא אין כראיותו הוכחה דהתם בלבדו מן הצד מיידי וכוה וזרמי גם לחומרא
 אמרינן כיון דלבדו הלמ"מ כש"כ דגם לחומרא אמרינן זחי' עליו שלא הביא מהדרכי משה או"ח
 סי' תק"ב וכמג"א שם סק"ס השיג על הר"מ ועיין נתיב חיים שם ולדעתו סוכרה דלמ"ד דאמרינן
 לבדו באמצע היינו רק לקולא דלפמ"ש בפרש"י סוכה שם ר"ה שאני קורה לא נתקבלה דין לבדו
 הלמ"מ רק מן הצד וס"ל לרב אחא דכיון דבאמצע לא נתקבלה הלכות לבדו סמילא דלא אמרינן
 לבדו בין לקולא בין לחומרא וא"כ לרבינא בע"כ צ"ל דס"ל דמה דלא נאמרה הלכות לבדו רק
 מן הצד משום דבאמצע אין לבדו לחומרא דאי ס"ל דגם לחומרא יש לבדו באמצע א"כ מדוע לא
 נאמרה ההלכה רק מן הצד ועפ"י א"ש מה דסקרו הרי"ף והרא"ש כרבינא וכתבו משום דכל היכא
 דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כרבינא לקולא, וכוונתם לש"ס תולין צ"ג ע"ב וקשה דהרי במתלוקות
 זה אפשר לפעמים רבינא לחומרא ורב אחא לקולא וכתב"ג ליתא לכלל זה וכמ"ש הר"ן סי' ב"ד ע"ז,
 ולפמ"ש א"ש דבאמת לחומרא לא ס"ל לרבינא לומר לבדו באמצע וא"כ אין צ"מ רק לקולא ושפיר
 ספקו כרבינא. סו) דרשב"ג ס"ל דהלכות לבדו היא ער ארבעה ספחים, ובאמת קשה טובא כיון
 דדיון לבדו היא הלכה למשה מסיני וכן ענין שיעורין היא הלמ"מ והאיך נחלקו בגוף ההלמ"מ אם
 בשלשה או בארבעה וכבר כתב הרמב"ם בהקדמתו לשה"ס זרעים דרבינו הלמ"מ לא נפל מתלוקות,
 איברא כי דברי הרמב"ם כזה מוכחש מסקומות רבות בש"ס דפליגי תנאי ואמוראי בהלמ"מ כמו
 מתלוקות ר"ס ר"י בש"ס סוכה בשיעור אחרו; וכן מתלוקות כ"ש וכו' ברש"י קידושין בשיעור חגיגה
 לקידושין וכן נחלקו בשיעור ביעור חמץ בש"ס דביצה וכן מתלוקות כ"ש ר"י ברא"י ספ"ק דהגיגה
 בשיעור טומאת שרץ ודברים כאלה כאשר האריך בשו"ת תות יאיר סימן קצ"ב, ובאמת גם היתנה
 בעצמותו האיך אפשר אשר בריני הלכה למשה מסיני שהיא יסוד קבלות תורה שבעל פה ומורשה
 כדור דור גברה שוב השכחה בהם ויחלקו התנאים. והנה בש"ס יומא דף פ' ע"א אמר ר' אלעזר
 דהאיכא אוסור כזה"ו צריך שיכתוב שיעורו שאכל שמא יעמוד כ"ד אחר וירבה בשיעורין ואינו
 מובן דכיון דשיעורין הלמ"מ האיך שייך שב"ד אתר ירבה בשיעורין. ועוד אמרו שם דשיעורין
 נשתכחו ובית דינו של יעב"ץ תיקנום והיינו כדאמרינן בש"ס תמורה דט"ז דכמה הלכות נשתכחו
 בימי אבלו של משה והתחזין עתניאל בן קנז ככה פלפולו, וגם זה אינו מובן דמלבד שהדבר קשה
 שכל שיעורי תורה ישתכחו והם היסוד העיקרי לקיום כל המצות ועונשי מיתת זמלקות וזולת זה
 האיך שייך התורה הלכות שהם מהלמ"מ: להחזירם בפלפולו ואין להלמ"מ רכזו וקישור במקרא וא"א
 להוציאן גם בדרך מדרשי הסברא כמ"ש הרמב"ם בהקדמתו שם וכל זה צריך נפש רחבה להולמה,
 וכך אני אומר להעמיד הדברים בקרן אורה, כי קבלות הלכה למשה מסיני היו שקיום המצות וכן
 לענשין ואיסורין כולם יש להם שיעור חשוב למטה, מהם ששיעורים בכזית ומהם בכעשרה ומהם
 בכביצה ומהם בכזיתבט ומהם בד' אמות ומהם בפרוטה ומהם בשתי כסף וכל כיוצא במתלוקות
 השיעורין. והדבר נמסר לחכמים אשר ברוחם שכלם עפ"י חקר ההלכה וכללים הנמסר להם ובכח
 העיון בדברי התורה לקבוע השיעור בכל דבר ודבר עפ"י השיעורים הנתקבלו בהלמ"מ ועיין בצל"ח
 ביצה דף ז' וכו' יד רוד יומא פ' בשם ס' חקרי לב, והנה נאמר ע"ד משל שכל מצוה ואיסור
 דכתוב בו' אכילה וכן בכל עניני אוכלין אף רלא כתיב בהו אכילה כנון הוצאות אוכלין בשבת
 או הוצאה ממשר הפסח מרחץ לחבורה או לאו של שבירת עצם בעש"ס או לאו דגזרת וכו' וכן
 שיעורו חכמים בהם דביעורת שיעורם למטה היא בכזית כדאמרינן בפ"ס ברכות ס' ע"ב אבל מ"מ
 אפשר שהיו' באיזו מצוה אף רכתוב בהו אכילה או שהם בעניני אוכלין אוכלין עיון ההלכה
 לא יהי' באלו השיעור בכזית והם נגדרים תחת שיעור אחר מהשיעורים הנתקבלו הלמ"מ וזה

ולא בוז לקבל אריח אם מקבלת אריח לרחובו טמא איצ להביא [קודה] אחרת ואם

עתים לבינה

נתבאר מש"ס יומא דף ס' רע"א דאמינן תניא רבי אומר כל השיעורין כולן [פי' רוב שיעורים בעינינו אוכלין] בכיות תוין מטומאת אוכלין ששינה הכתוב במשמען ושינוי הכמים בשיעורין ורא' לדבר יוה"כ כי שינה הכתוב במשמעו דכתיב אשר לא העונה ולא כתיב אשר תאכל ושינוי הכמים בשיעורין בכותבת ע"ש והדברים מוכיחין כמ"ש כי השיעוריים בכל המצות הכמים הם שקבעו בהם הגבלות השיעור ובאוכלין קבעו שיעורין בכיות ומ"כ קבעו בקצתן שהם נשתנו להיות נגדוין תחת שיעור אחר עפ"י הכרעה שראו שנשתנו אלו להיות יוצאין מן הכלל והשתנות השיעור במאלו כפי השתנות לשון התורה כמו ביוה"כ דכתיב כלשון עיניו אשר שיעורו שהעיניו היא בככותבת ושיעורו שחיובו על אכילה ביוה"כ שיעורו בככותבת וכן מטומאת אוכלין דכתיב מכל האוכל אשר יאכל ולא כתיב כאשר יאכל אלא כתיב תחלה מכל האוכל שהו ככיות על אוכל שאחיה יכול לאוכלו בבת אחת ושיעורו בזה שיעורו בכביצה וכן כברכת המזון אף דכתיב ואכלת מ"ם כיון דלא כתיב ואכלת וברכת אלא ואכלת ושבעת ש"ס על אכילה של שיעור שביעה ובהו ה' להם החלוקות אם נגדר תחת שיעור ביצה כס"ל לר' יהודה כברכות דמ"ס ע"ב אף דבעלמא גם ר"י ס"ל דסתם אכילה בכיות ועפ"י טרה קשיות המשנה למלך פ"א מה' ומ"ק כמה שהתם על ורא"ם כמה דה"ל דסתם אכילה בקרא הוא גם בכל שהו אלא דהלמ"ם אפקי' לעונשין לכיות ותמה עליו מהא דאמר ר"ל ביומא דף פ"א דהא דלא כתיב אזהרה בעיניו יוה"כ משום דאי אפשר דאי הוי כתיב לא ויאכל הוי אכילה בכיות והתורה לא רצה להיות אלא בככותבת ולשיטת הרא"ם הלא גם תענו שיעורין בכל שהו והלמ"ם אוקסי' אכותבת א"כ יכתוב לא תאכל וליתיה הלכתא ולוקסי' אכותבת ע"ש ובמסכ"כ לק"ם כי הלהכה לם"ס לא ה' בפרט על עיניו יוה"כ דשיעורין בככותבת ולא על מצוה אחרת דשיעורין בכיות אבל הלמ"ם ה' דיש ששיעורם בכיות ויש ששיעורם בככותבת והיינו דקאמר הרא"ם דלשון אכילה מצד המקרא אפשר שתהי' בשיעור פתוח ואפשר שתהי' בשיעור סגור אלא שעפ"י קבלות שיעורין הלכה למשה ססגין [הגבילו חכמים השיעורין בכל אחד כפי רוחב דעתם בחקר ההלכה וכל שאין יסוד מצד המקרא או מצד לימוד ר"ג מרות וכיוצא הגבילו השיעור בכיות שהוא שיעור חשוב למטה וזלת במאלו שראו הכרח מצד השתנות המקרא או מצד הכרח ליסודי אחר שבהם להיות נגדוים תחת שיעור אחר כדקאמר רבי להר"י בברייתא דיומא דף פ' הג"ל ולזה בעיניו יוה"כ אי הוה כתיב כלשון אכילה ה' ג"כ נגדר בהכרח תחת שיעור כיות אבל כיון ששינה קרא לאפקי' כלשון עיניו שהעיניו תלוי בשיעור חשוב יותר ולזה ירעו להגדירו תחת שיעור הלמ"ם של כותבת ועפ"י תשכיל להבין ג"כ כמה רמצינו בש"ס מעילה דמ"ז רע"ב דאמר רב יהודא אמר רב אכילת שרצים לוקה עליהן בכיות מ"ט אכילה כתיב בהו וכן בש"ס תולין דף ק"ב סע"א דאמר רב כלשון זה באבר סן החי וכן בנוזר דף ל"ח רע"ב לענין אכילת ענבים בנוזר וכן בש"ס תולין דצ"ז רע"ב לענין גיה"ג ור"י אכילה כתיב ב' וכן במתנית דר"ז רע"ב לענין הקטרה וכן בפסחים דף ל"ב ע"ב לענין תרוסה ע"ש וקשה דאם ה' הלמ"ם בפרט על כל מצוה שיעורין בכמה לא הוצרכו להוכיח במאלו וכן אם ה' הלמ"ם בכלל על כל מה דכתיב בהו אכילה שהם בכיות ועל האחרים הוי הלמ"ם בפרט השיעור בכמה ג"כ לא הוי צורך להוכיח במאלו, אבל באמת א"ש כמ"ש שהלמ"ם לא ה' אלא יש ששיעורם בכיות ויש בשיעורים אחרים וחכמים פירשו דסתם במאלו של אוכלין שיעורין בכיות אם אין מעט והכרח להוציאם מן הסתם אבל בכל הני ה' אינו סבורא לומר אף דכתיב בהו אכילה מ"ם שיעורם בשיעור אחר פתוח או יותר כסבואר למעינין שם וקמ"ל שבאמת אין הכרח במאלו להוציאם מן הסתם והם נגדוים תחת שיעור כיות ולזה ה' אפשר בכמה שתפול בהם מחלוקת כפי סברות ודאיות כל חכם והיינו דאמר ר"א בש"ס יומא הג"ל שהאוכל אוסור בה"ז צריך שיכתוב שיעור ששאל שמה עימך ב"ר אחר וירבה בשיעורו ע"י הכרח מיסוד לשון המקרא או כה ראי' הכותיות ומ"ם דרמב"ם השמיט זה כי כל שכבר כוסכם לנו בזה השיעור בחכמי דורות הקדמין אין לנו להסתפק על רבר רתק שב"ד האחרונים יבררו מעות נגד הכרעות חכמי דור הקדום, והיינו ג"כ דאמינן דשיעורין נשתכחו בימי אבלו של משה והתיוון עתניאל בפלפול כי באמת כאשר לומר משה רבינו תורת השם עם כל ישראל ומסר להם השתנות כל השיעורין שבוה לא נפל מחלוקת וספק הנה חקר עם בית דינו לבאר כמה פלפולו ביסודי המקרא הגבלות שיעור של כל מצוה ובימי אבלו רבים נשתכחו אשר נפל בהם ספק תחת אינו שיעור נגדר והתיוון עתניאל בפלפול, ועפ"י נשכחו דאף שהגבלות של השיעורין הם מה שתול' הגבילו מ"ם כל השיעורין הלכה לם"ס כי אין לנו שום ספק כלל אחר

לא צריך להביא קודה אחרת, רשביג' אומר אם מקבלת אריח לאורכו נ' סמחים איצ
להביא קודה אחרת ואם לאו צריך להביא קודה אחרת, היו אחת למעלה ואחת למטה
ר' יוסי ביר יהודה אומר רואין העליונה כאילו היא למטה ואת התחתונה כאילו היא
למעלה ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מבי' אמה ותחתונה למטה מעשרה :

עתים לכינה

הכרתעם כי התורה נמסרה עפי' הכרעת שלימי החכמים שבכל דור ודור כדכתיב עפי' התורה אשר
יודך הד' כמלאכת תהי'ם שקעתן אסורין מר"ת וקעתן מדרבנן וקעתן מותר לכתלה וגמסו לחכמים
ובמלאכת שבת רקעתן בקפילה וקעתן פסור אבל אסור וקעתן מותר וכן בהלכות כשפים עש"ס
מחדרין וס"ו ע"ב, וזאה זה מצאתי שלרעת הירושלמי היא מחלוקת בענין שיעורין אם הם כולם
מהל"ם וי"ל הירושלמי פ"א דמס' פיאח על מה דתנן אלן דכרים שאין להם שיעור והראיון אמרו
מתני' בראיות פנים אבל בראיית קרבן יש לו שיעור ואמ' כהא דאר' יוחנן מעה כסף שתי כסף
דבר תרדח, תני ריב"ח קומי ר' יוחנן ראייה כל שיהו חכמים הם שאמרו מעה כסף שתי כסף א"ל
יש כעין זה א"ר יונה וכל השיעורין לא חכמים הם שנתנו כזית מןחמת כזית מן הנבילה כעדרשה
מן השרץ לא אתי מישאל אלא כהדא דתני ר' אושע' לא יראו פני ריקס אפי' כל שיהו חכמים
הם שאמרו מעה כסף שתי כסף וקשי' מן דו סמך לדבר תורה הוא אמר חכמים אמרו מעה כסף
שתי כסף ארי' בר' בון ר' יוחנן כדעתיה דר' יוחנן אמר כל השיעורין הלמ"ם דו אמר מעה כסף
שתי כסף דבר תורה ר' אושעיא כדעתיה דר' אושעיא אמר האוכל איסור בזה"ו צריך לרשע' עליו
אח השיעור שסא ימסור ב"ד אחי וישנה עליו את השיעורין ויהי' יודע מאיוו שיעורו אבל ע"ל
הירושלמי, וביאור הדברים דר' יוחנן ס"ל דמעה כסף ושתי כסף סכלל שיעורין היא דתן הלמ"ם
ולזה קורא ל' דבר תורה דהלמ"ם דבר תורה אוקרי' עש"ס ברכות רף י"ט ע"ב ובמסכת רף ר' ע"ב
והרש"י שם אבל בכריו' דתני ריב"ח סתם דראיו' כל שיהו וחכמים הם שאמרו מעה כסף שתי כסף
הבין ר' יוחנן דמשמע דמדרבנן גירודא היא ותמה ויש כעין זה שהחכמים יגבילו שיעור חא שיעורין
הלמ"ם וחשיב ר' יונה דבאמת כל השיעורין חכמים הם שנתנו ותפס שיעורא כזית מן המת ומן
הנבילה וכעדרשה מן השרץ שנתכוון לבריי'תא דתניא בתוספתא פ"ה דמקואות כזית מן המת ומן
הנבילה וכעדרשה מן השרץ ספק יש בהם כשיעור ספיקו טמא שכל דבר שעקר מר"ת ושיעורו
מדברי' טפחים ספיקו טמא ע"ש ואמרו רבן אשכחן להר' בכריו' דר' אושע' [שהיא עיקרת] גם
בראיו' גומא דתני כן דמ"ת' ככל שהו ושיעורו היא מדרבנן וסופרש ר"י בר' בון דתרווי' לשיטתו'
אולי דר' יוחנן דס"ל דכל השיעורין הלמ"ם לדיד' גם כזית מהמת ונבילה וכעדרשה מהשרץ ג"כ
הלמ"ם אבל ר' אושע' לשיטתו דס"ל דכל השיעורין דרבנן ועיין ג"כ בירושלמי רפ"ק דהגינה
ותוס' תגינה רף י"א, ובאמת צ"ע מה דתמה ר' יוחנן ויש כעין זה דתהא אשכחן באיוו ענינים
רשסע דהשיעורין דתם רק מרבנן כמו שיעור תרומת ושיעור ששים ושיעור כשיעור דראשית
הגו ועש"ס תולין קל"ו זכ"כ הרמב"ם בפ"א מה' מתנות עניים הט"ו וכפ"ג מה' תרומות ועיין
בפ"י ה"א מה' בכורים וכן שיעור ביטול כס' ומאה ומאתים לא הזכיר רבינו בפס"ו מה' מ"א
שהם מהלמ"ם אך לפמ"ש באמת גם הם נגדרים תהא שיעורין דהלמ"ם ועיין ברש"י תולין דף קל"ו
ד"ה והראיוון ועיין ברמב"ם פ"א מסומאת צדעה ה"ה כתב להר' כר"ו שכל השיעורין הלמ"ם,
וראיתו להרמב"ם בפה"מ מס' כלים פ"ו פ"ה שהיאו לתוספתא דמס' מקואות הנ"ל דתני' כזית מהמת
ונבילה וכעדרשה מהשרץ גם מדברי סופרים והקשה על זה מתא דקדו' לשיעורין הלמ"ם ותירץ
דלשון דברי' סופרים הוא גם על מה שהיאו מהלמ"ם כל שלא נתבאר בלשון התורה ע"ש [ונעלם]
דבריו ממין בכ"ם ויש הלכות אישות ולדבריו אלו נתכוון הסגיד משנה שם בפ"א מה' אישות
סוף ה"ג ונעלם זה מרוב חזות ואיו סוף סימן קצ"ב עיו"ש, וצ"ע לשון רבינו בפ"ב מה' סוסתא
מה ה"ו ובס"ד מאבות הסוסתא הי"ג ועיין חיסב בדבריו בפ"א מה' תגינה ה"ב ועיין ס' יד
מלאכי בכללי הרמב"ם אות ז' ובאמת לפי מ"ש מהירושלמי הנ"ל תוספתא זו היא דר' אושעיא
דהוא אויל לשיטתו דס"ל דשיעורין רק מדרבנן וצ"ע והנה בש"ס ויש סוכה כמה אמורא פליגו
בטעמא דתנן דסוכה שהיא גבה מעשרים אמה פטולה וגם תנן שם דר' יהודה מכשיר וקשה דהא
שיעורין הלמ"ם אי' צ"ל כמ"ש דהקבלה נתקבלה הלמ"ם שיעור של עשרים אמה ואינה מהדרי
בשעם חכמים שהגבילו שיעור זה לשיעור של גובה סוכה למעלה והי' אפשר בזה גם מחלוקת וכן
ער"ו צ"ל בשיעור ד' על ר' אבות שהגבילו בשיעור חשיבות בית לכל המצות והחשבו בסוכה
רף ג' סע"א שם [ועיין היסב ברף ה' ע"ב שם דצ"ע] ואולי כי השיעורין נתקבלו באיוו ביאור
יותר כגון בשיעורי' אוכלין יש שיעורין חלקים כזית ביצה נגזרת חתבת וכו', בשיעורי' סוסתא

צ'ח מתני' (סו) היתה של קש או של קנים רואין אותה כאילו היא של מתכות
עקומה רואין אותה כאילו היא משומה. ענלה רואין אותה כאילו היא מרבעת
אם יש בהקפה ג' מפחים יש בו רחב מסה. לחיים שאמרו גובהן יוד מפחים ורחבן
ועינין כל שהוא ר' יוסי אומר רחבן ג' מפחים. איר וירא היא בתוך מבוי ועקממותיה
הרץ למבוי היא בתוך כ' ועקממותיה למעלה מכ' היא למטה מעשרה ועקממותיה
למעלה מעשרה רואין כל שאילו תגמל עקממותיה אין בין זה לזה ג' אין צריך להביא
קורה אחרת ואם לאו צריך להביא קורה אחרת. ורחבן ועינין כל שהו וכמה כל שהו
תני ר' חייא (סו) אפילו כחוטם המרבל תנא עשה לחי לחצי מבוי יש לו חצי מבוי.
סי אם בא לחצי מבוי המנימי ועשה בו לחי הגייה חצי החיצון בלא לחי יש לו
להשתמש באותו חצי המנימי מן הלחי ולמנים ומן הלחי ולחוצן אמרו להשתמש
דמבוי בפני עצמו דמי. אמר רבא עשה לחי למבוי והגביו מן הקרקע ג' מפחים או
שהגביו מן הכותל ג' לא עשה ולא כלום ואפילו להשיבג ראמר אמרי' לבדו הים
למעלה אבל למטה כיון דרתי' לי' כמחיצה שהגדיים בוקעין בה לא. ר' יוסי אומר
רחבן ג' מפחים. אמר ר' יוסף אסר רב [יהודא] אסר שמאל אין הלכה כר' יוסי לא
בהלמי ולא בלחיים איל רב הונא בר חיננא בהילמי אמית' לן בלחיים לא אמרת
לן. רב רועמאי מתני הכי אמר ר' ברי' רב שמאל בר שילת משמי' דרב אין הלכה
כר' לא בהילמי ולא בלחיים אמרו ליה אמית' אמי' להו לא. אמר רבא האלקים

עתיים לבינה

כך וכך, בשיעורי בית כך וכך, בשיעורי כסף כך וכך, בשיעורי בגד כך וכך זכך זכך כל כיוצא עכ"ס
לא נתקבל שום שיעור בפרשות ורק החמים הם שהגבילו השיעור מהשיעורי חלמ"ס בכל דבר כפי
שקל רעתם בחקר הלכה. (סו) שם י"ג סע"ב, והמתני שהעתיקו רבינו בסתם כאילו הלכה היא
ובאמת הרי"ף כתב שם ח"ל היתה של קש או של קנים ר' יהודה היא ולית הלכתא כוותיה,
ועיין כח' הירושכ"א שם שיש שבוש הסרוך בדבריו וצ"ל וחייבו דבתלמודא כי שקלינן על מתני'
דחיתה של קש אמרינן הא תו למ"ל היינו תך משום דאתיא לרבי יהודה וכי שקלינן על מתני'
דעקמה רואין וכו' לא אמרינן הא תו למ"ל אלא אמרינן פשיטא וכו' צ"ל וכוה יהי' דבריו
מכוננם ע"ש. (סו) בשולחן תרומת הדין סו' ע"ד כתב דפותר' לתעם המרבל שהיא פתוח סעובי
מצבע לא מתני וכוה"ג וקדוק הש"ס בברכות דש"ו בתאי דקאמר אפילו כול אינו תחור והא פתוח
ממיל תחור וכ"כ המדרכי בפרק אלו מרפות בהא דאמרו אפילו כמירפא האסא מריפה דש"ס הא
פתוח מריפא דאסא כשירה ואמנם הב"י או"ח סו' סס"ג כתב דהפוסקים שסתמו דבריהם משמע
דמכירה להו דאפילו פתוח מתום המרבל מהני ופסק כן גם בש"ע שם וקשה דבב"י יו"ד סימן ל"ה
הביאו מחלוקת בזה אי כפרפא דאסא דזוקא הא בפתוח כשירה והוא הכריע דפתוח מס"ד כשר
ופסק כן גם בש"ע שם ס"ג ועיין מ"ש המ"ז במ"י ל"ו שם ס"ק י"ד בהא דאמרו אפילו כרי דביעות
כשירה שדקדוק האהלו מועד כה"ג ג"כ הא יותר מכאן מריפה והוא לתפשו עליו ע"ש מ"ש, וליושר
הדברים נ"ל דבאמת הכי אורחא כל היכא שרוצה לומר רבנותא כדבר ביעום תופס השיעור הנהוג
לתפשו לשיעור חיותר פתוח אף דלאו דזוקא והה"ד לשיעור פתוח עוד מזה כמו ארבעים סאה
אפילו חסר קורטב אינו מוכל דהה"ד אפילו פתוח מקורטוב וכמ"ש התוס' ברי"ה ר"ג ע"א ד"ה
חסר ועכ"י יו"ד סו' ר"א וכן כספא מרובה תופס השיעור הנהוג לתפשו למרובה אף דלאו דזוקא
עד שיעור זה רהה"ד ביותר הרבה כמו שמצוי שנקטבו אפילו סאה דהה"ד אפילו כמה אלפים
ועיין תוס' ב"ק ד"פ ע"א שכת"ב ואמנם התם בברכות דאמרינן אפילו מיל אינו תחור שם
שפיר שדקדוק הא פתוח ממיל תחור דאין מיל השיעור הנהוג לתפשו לשיעור פתוח וחורבין
ככמה ענינים שיעור מיל הוא שיעור דרך חשוב כמו בשיעור תרעם שבה דשיעור
לויה וכדומה וכשרוצה לתפוס השיעור הפתוח הי' לו לומר אפילו אמה אמת אינו תחור
כמו במשנה עירובין ג"ב סי שיצא תרץ לתרעם אפי' אמה אמת לא יכנס ושם באמת הה"ד
גם בפתוח מאמה ולזה מדקאמר אפילו מיל משמע דה"ק אפילו אם הלך בדרך שהיא שיעור
המתחיל לחיות נקרא דרך רב א"צ לחזור עוד ושפיר נשמע דכפתוח ממיל שאינו עוד שיעור דרך
המתחיל לחיות נגזר בדרך רב או תחור, ועפ"י א"ש ג"כ בש"ס כ"כ דף קמ"ו ע"א הוא דתנן
אפילו ברינו אין נגבין ואמר רבא דזוקא ברינו הא פתוח מדינו נגבין ופריך פשיטא דינו תג

אמרה ונמירנה לה מינה ומים הדר ביי משום דר' יוסי נמקו עמו פתח א"ל רבא בר רב חנן לאבבי הלכתא מאי א"ל פוק חזי מה עמא דבר כלומר כרבנן נהוג עלמא ולא כר' יוסי. איחמד לחי העומד מאילוי אבבי אמר הו' לחי רבא אמר לא הו' לחי היכא דלא סמכי עליה מאתמול כיע לא פליגי דלא הו' לחי כי פליגי היכא דסמכי עליה מאתמול אבבי אמר הו' לחי דהא סמכינן עליה מאתמול רבא אמר לא הו' לחי דאע"ג דסמכינן עליה מאתמול כיון דלאו אדעתא דהכי עבדיה לא הו' לחי הלכה כאבבי ביעיל קניס והא הוא מינייהו. ובלחי בלחד הוא דפליגי אבל במחיצה העומדת מאליה דברי הכל היא מדיצה:

עתים לבניה

ומשני מ"ד אפילו פתוח והא דקתני דינר אורהא דטילתא קתני קמ"ל, והיינו דהתם ג"כ שיעור דינר אינו שיעור תנהוג לתופשו לשיעור היותר פחות ושיעור פחות הוא שיעור פרוטה ושיעור דינר בכמה ענינים הוא שיעור חשוב ולזה שפיר דקרק' דה"ק דבשיעור המתחיל לאינו ענינים דכה"ג להיות סיקרי שיעור חשוב שוב אין נגבין וממילא דבפתוח בזה שהיא שיעור פחות לכל בנ"א בזה נגבין אלא דהו"א דבסדרי דאכילה גם שיעור דינר הוא תנהוג לתופשו לשיעור פחות ושוב ממילא ככה"ג אפילו פחות מדניר ג"כ אין נגבין ולזה קמ"ל רבא דיינר דתנן הכוונה על שיעור החתול להיות שיעור חשוב ומש"ה אין נגבין וממילא ש"מ הא בפתוח מדניר נגבין ובכה"ג השיעור דלאו דווקא היא גם על הרבה יותר מזה כגון כמה שיהי' הרבה יותר ממיל בודראי אינו חוזר עוד וכן כמה שיהי' הרבה יותר מדניר שאכל כוודאי אין נגבין והדווקא היא על הפעות זרואי להר"ן בכתובות פרק ארבעה נזונות שהביא בשם הרמב"ן שדקדוק כמה דאמרו שם דב"ר שמכרו בשומא שזה מאתיים אפילו במנה מכרן קיום דהא בפתוח ממנה מכרן כשל, דלישמא דאפילו דווקא היא כדאמרינן בש"ס ב"ב הנ"ל ע"ש ונראה דהתם ג"כ אין שיעור מנה שיעור תנהוג ליותר פחות והי' לו לומר [אפילו במעט אז] אפילו בזו א"ז דקמ"ל דעכ"פ שיעור חשוב דמחצה בעינן, כשא"כ כמה דב"ק דפ"ג הנ"ל דאמרו דבישוב אפילו מאה מיל לא יפרסם שכתבו התוס' דאפילו כמה אלפים מיל דשם מאה מיל היא תפלגות מספר שנהוג לתופשו למספר מרובה ובוה הדי' כמה שיהי' הרבה עוד יותר [והדווקא ככה"ג היא על הפחות היכא שייכא וכמ"ש] ועפ"י שפיר נראה דברי האוהל כיעד שביד"ט סי' ל"ז הנ"ל דהתם שאמרו אפילו כדי רביעות כשירה שזה שיעור תנהוג לתופשו לשיעור מרובה א"כ ממילא דה"ד גם יותר מרביעות הרבה וכמ"ש הט"ו זכעין דהתוס' כב"ק הנ"ל ועפ"י כזה המהירות הרב בשו"ת פרח משה אחרן ח"א סי' מ"ה שתמה עתה"ס ב"ק הנ"ל מש"ס ב"ב הנ"ל ובאמת רבירותם נכונים כמ"ש, ומעתה א"ש מה דפקט מן בב"י ובש"ע וי"ד סי' ל"ה כמה דאמרו דאם היתרת גדול אפילו כמיוסא דאסא מריסא דהא בפחות מס"ד כשר והיינו דהתם שיעור מירפא דאסא היא תפיסות שיעור המתחיל להיות נקרא שיעור גדול ובוה תלאו דווקא היא על היותר והדווקא היא על הפחות כמו פחות ממיל ופחות מדניר שהבאתי, משא"כ לענין קורה שאמרו שאפילו כחוט המרביל כשר שנקט הש"ס זה על מה דתנן אפילו כלשהו ש"ס רשיעור חוט המרביל היא תפיסות שיעור תנהוג בזה להיות שיעור היותר פחות שפיר פסק הב"י ובש"ע דהה"ד אפילו בפתוח מחוט המרביל כמו אפילו פחות מקורטוב וכל כיוצא, ועמ"ש בשו"ת הריב"ש סימן לב"ד ובשו"ת מהר"י טראני בשניות הו"ד סימן ל"א והארכתי עוד בזה במק"א ודוק, ועשו"ת ב"ח סי' ק"ה. (ספ' מדברי הר"ף הללו מוכח רופסן כרבנן ונמסך אתיוי גם ברא"ש שם והרמב"ם פ"ז מה' שבת הו"ב ובפשיטות גם במו"ש סי' ס"ג ותמתיך שלא הזכירו כלל בשם' הרבוינו הננאל שם פוסק הר"ח כו' יוסי וטעמיה משום דרבי ס"ל כותתי' ועוד דר' יוסי גימטוק עמו עיי"ש"ב אך הריב"ש בחי' כתב דלא אמרינן הלכה כר"י דגימטוק עמו נדר רביס וחמסם באמת הו"ח לשיטתו כמ"ש באור זרוע הבאתי דבריו לעיל בה' ערכי שבתות אות קע"ד שכתב דה"ח ס"ל דגם נדר הבסום אמרינן הלכה כו' יוסי דגימטוק עמו ע"ש ובאמת גם בש"ס דהא משמע כן דהא מה"ס אמרינן דרב יהודא דהר' ביי משום דר' יוסי גימטוק עמו ועפ"י א"ש לנכון על הא דרבא אמר ל' אמרת והשיב לא ורבא גיטע דאלקים אמרה ע"ש, והדבר תימך דאך רב יהודא ב"ש שקרוי קא משקך בתוך ב"ד ה"ו אמנם באמת כו' יהודא ב"ש משמו' דרב אמר לה ורב באמת לית ל' כלל הני כללי דש"ס עירובין מ"ו דהלכה כו' יוסי מתבררו ועמ"ש ג"ב לעיל בה' עירובי תחומין אות קט"ז ולזה אליבא דרב שפיר אמרה אבל כששאלהו אם גם הוא עצמו

צמח מתני' פטו בכל עושין לחיים אפילו בדבר שיש בו רוח חיים ור' מאיר אוסר וממאם משום גולל ורבי מסורה וכותבין עליו נשי נשים ור' יוסי הגלילי סוּל. שירה שחנתה בבקעה והקפדה כלי בהמה מסלמלין בתוכה ובלבד שהיא נדר נבזה ד' ספחים ולא היא פרצת יתרות על הבנין וכל פרצה שהיא כעשר אמות מותרת מפני שהיא כפתח יתר מכאן אסור. איתמר פירין כעומר רב פסא אמר מותר וריה ברי דרבי אמר אסור. ר"ם אמר מותר הכי אנמיה רחמנא למשה בסני לא תפריץ חובה ל' ריה ברי דרבי אמר אסור הכי אנמיה רחמנא למשה בסני תגדור רובא והלכתא רוב פסא דדייקא מתני' כותבי דקתני ובלבד שלא היא פרצת יתרות על הבנין הא כי הדרי ניהו שרי :

ק' מתני' לא) מקיסין שלשה חבלים זה למעלה מה ובלבד שלא היא בין חבל לחבירו ג' ספחים שיעוד חבלים עביין יותר על פסח כדי שיהא הכל יוד ספחים. מקיסין בקנה ובלבד שלא היא בין קנה לחבירו ג' ספחים. בשירא ל' דברי ר' יהודה וחכאי לא דברו בשירה אלא בהוזה. כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה דברי ר' ביר יהודה וחכאי אחד משני דברים. ור' דברים פסרו במחנה מביאין עצים סכל מקום וספורין מרחיצות רים ומרמאי ומלערב. וחכאי אחד משני דברים חכמים היינו תיק איכא בנייהו יחיד ביישוב דרבנן בתראי סברי יחיד ביישוב שרי למסולי בתוך מחיצה של שתי או של ערב כדון המדבר והלכתא כוותיהו :

קא) גרסינן בסוק הדר עם הנכרי ל' אמר רב יהודה אמר שמואל גוי שיש לו פתח ארבעה על ארבעה פתוח לבקעה אפ"י מכניס ומוציא קרנות כל היום כולה דרך מבוי אינו אוסר על בני מבוי. ס"י כנגן גוי הדר במבוי שכולו ישראל ואותו גוי ביתו פתוח למבוי ואוסר על בני מבוי עד שישכרו ממנו כמפורש לעיל וקמ"ל רב יהודה שזה הגוי שביתו פתוח למבוי אם יש בצד אהר של הבית פתח פתוח לבקעה אע"פ שלא יהיה אותו הפתח אלא ד' על ד' דלא קא עייל ב"י אלא ברוחקא וזה הפתח הפתוח היא גדול ורניל בו הגוי ומכניס ומוציא בו כל היום נמלים וקרנות אפ"ה אינו אוסר על בני מבוי דכיון שיש לו פתח של ד' על ד' מיוחד לבקעה שהיא מיוחדת לו בהרוא סיתהא דמיוחד ל"י בהרוא ניהא ל"י ספי ומסתלק מן אותו של מבוי ודווקא דאית ב"י בהרוא פתח ד' על ד' ספחים כדון פתח אבל בציד מהכא לא דלא מצי עייל ב"י ואין לו דין פתח. איכע"י להו אם זה הפתח שיש לו לנו מיוחד פתוח לקרפוף מהו. תיש דאמר רב חנן ל' משמיה דאילפא אפילו פתוח לקרפוף רבה ורב יוסף דאמרי תרזיהו גוי בית סאתים אוסר כלומר אם אותה הבקעה או אותו הקרפוף שפתוח בו הפתח הקטן של הגוי אין בה באותה הבקעה אלא בית סאתים אוסר הגוי על בני המבוי דכיון דאין לו הרווחה יתירה באותה בקעה שהיא יותר מבית סאתים לא מסתלק הרוא גוי מן ההוא מבוי אלא אם יש יותר מבית סאתים כהרוא בקעה או בהרוא קרפוף שהפתח קטן פתוח בו ודאי בירווחה ניהא ליה ומסתלק נשעיה מן המבוי ואע"פ שסכנים ומוציא בו אבל ישראל שיש לו בית בסבוי בכלל חביריו ויש לו פתח נמי פתוח לבקעה או לקרפוף ולא שיהף ההוא

עתים לבינה

ס"ל כן אמר לא דלדידי' ס"ל הלכה כר"י דניטוק עמו ובספרי. הארכתי. פטו) ס"ו סע"א. ז) ס"ו ב', ולמאורו קשה מה על הרמב"ם בהקדמתו לזרעים שכתב דבהלכה למשה ססני לא נפל מחלוקת לעיל אות ס"ה בארתי באריכות. ז) ס"ו ב', ז) צ"ל בשירה דברו דברי ר'י וחכ"א וכו'. ז) ס"ו סע"א. ז) לפנינו רב נחמן בר אמי משמיה דאולפגא ורש"י נחנק בכותל ס"י אולפגא ועש"ס עירובין כ"ה ע"ב כה"ג ר"ח בר אמי משמיה דאולפגא ובאמת גם שם ס"ס ונכון יותר כנוסחת רבינו משמיה

ישראל עם שאר חכיריו במבוי דכין שלא שיתף ודאי אומר על בני מבוי הים שאומר על בני מבוי היבא דליה ליה סיתחא אחריןא לקרפא אבל היבא דאית ליה סיתחא אחריןא לקרפא כהדוא נחא ליה מפי ומסתלק נפשיה מן הדוא מבוי ואינו אומר עליהן הים שסמלק נפשיה מן הדוא מבוי בזמן שהפתח פתח לקרפא שאין בו בהקרפא כי אם בית סאתים אבל [אם] יש בו כמותו קרפא יותר מבית סאתים כיון שאומר לשלשל בו לא נחא ליה לישראל בהיבא סיתחא דסתחא להדוא קרפא ולא מסלק נפשיה מן מבוי דכין שלא שיתף עמהן אומר עליהן על בני מבוי. כעא סנייה רבא בר נה) חקלא מרב הונא פתח לקרפא מאי איל הרי אמרו בית סאתים אומר יותר מבית סאתים אינו אומר. אמר רב יהודא אמר רב בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום פח שעני השלחן סומכין עליו משום עירוב ואמרו לה משום שתוף ואמר רבא לא פליגי כאן שסמכין בבית כאן שסמכין בחצר. מי הא דאמרין סומכין עליו משום עירוני חצרות עם בתים ולא משום שיתוף בזמן שסמכין בבית שצריך שיהא השתוף ובהצר ולא בבית אבל אם מסובין בחצר סומכין עליו משום שתוף. ובמסקא לגאון הכי וטי שיש לו קרפא בצד הצירו נפוע כרם ואילנות או שנוגע מעומו אין משלשלין מקרפא לחצר ומחצר לקרפא אבל בתוכו אם בית סאתים משלשלין בכלל יותר מבית סאתים אמרו. ועירוני תחומין ושטופי מנאות סעיבין בין בפת בין בסירות. ותו מבוי רחב די אמת צריך לחי או קורה או לא הכי איתחזיאת לנו מילתא דצריך לחי או קורה מדקתני הכשר מבוי בשיא לחי וקורה וביה אומרים או לחי או קורה והלכה כביה. ותו ששאלת הצרות הסמוכות לביהבנים וצריכות להבנים ולחוציא לבית הכנסת צריכין לערב עם בית הכנסת או לא וכיצד סעיבין עם ביהבנים. כך ראינו דבר זה לא אמרדו חכמים בכל עירובין ולא שמענו מעולם שצריכין לערב ומן כמה פעמים אין צריכין לערב אלמלא היוזה של יחיד היה אומר על אחוה ישראל ובית הכנסת של כל ישראל היא כיצר אוסרת. ועוד אי אפילו התח של יחיד אינו אוסרת משום דלא יחיב איניש עירוב אלא על היבא דדייר כדאמר לו) מעשה בבן הים שהיה לו ה' חצרות באושא וכא מעשה לפני חכמים ולא אסרו אלא מקום דירה לבד דהיבא דאית ליה לאיניש עשר דירתא במתא לא צריך למיתן עשרה עירובין אלא היבא דדייר וכשיב בית הכנסת דלא מיתר לחי. מינהן ובין דלא מיתר מאן יחיב עלה עירוב הלכך לא צריך עירוב ולא אסר על ישראלים ומכניסין ומציאיין שרשותו לתוכו ומתוכו לרשותו הך סתחים ודרך חלונות הדרך גנות ואין בכך כלום אבל ודאי אי אית ביה דירה לחון הכנסת דכריך ביה רישתא צריך חון למיתן עירוב דבי קא יחיב אדירתיה קא יחיב ולא על בית הכנסת יחיב. ועוד נשאל רבינו שירירא גאון דל בענין זה וזה היא נוסחא. וששאלתם מבוי שיש בו עירוב ויש בו בית הכנסת והצרכת לידע אם אוסרין בני בית הכנסת על בני מבוי אם לא. הוי יודע שיכולין בני מבוי לשלשל מן ביהבנים לבתים ומן בתים לביהבנים דהבי קייל דלא אסר אלא מקום דירה וביהבנים מקום הספר היא לכל ישראל ואפילו דרים בו אורחים עוברים ושבים לא אסרו על בני מבוי ולא אצריבין להו לערב עמהן דקייל אורח: לא אוסרין והלכך כל דצריכי בני מבוי לשלשל מחצרותיהן לביהבנים בין דרך סתחים

עתיס לבינה

ראילמא. לה) שם רע"ב ע"ש ובר"ם. לו) עירובין דף ע"ב סע"ב ע"ש והנה במתיר"ל ריש ה' עירובי חצרות פשימא ליה לאסור לשלשל בלא ע"ה בביהבנים לבתים ומן מחצרות לביהבנים ע"ש ודבריו נגד פשימא תגאונים כאן להיפך וראיתי בשבלי הלקט ה' שכת סוף סימן ק' שכתב דביהבנים שאין בה

כָּבֹב וּבְמִסְקָא חֲבִי, ואשתו של ישראל מערבת לו שלא מרעהו ושישתרי הוא.
 ואשתו של נוי משכרת רשותו ושפרד דמי והים דלא ידע נוי כל עיקר איני ידע
 ושהק אבל אם אסר במלה שכירות שהשכירה אשתו, וק"ל שכה אחד מבני חצר
 ולא עירב מתרין כאן וכאן שכה אחד מבני חצר ולא נשתתף מתרין בחצרות
 ואסרין במבוי שהמבוי לחצרות כחצר לבתים, ומפניך כחצר לבתים היא חשוב ולא
 כמבוי לחצרות, והיא ראינא ביתא דישאל דפתיחא למבוי זה מהאי ניסא ופתיחא
 נמי הדגא ביתא מאירך ניסא למבוי אתר אנצריכנן לפרוש מאי דיניה דהדגא ביתא
 או דהגו מבואות, והא מילתא מפורש בפרק מי שהציאיהו (ל) דתנן הו שנים מקצת
 אקוהו של זה בתוך אמותיו של זה מביאין ואוכלין באמצע ובלבד שלא יציא זה
 מתוך שלו לתוך של חבירו ואם היו שלשה והאמצעי מובלע בנתים היא מותר עסקן
 והם מותרין עמו ושנים ההוצגים אסרין. זה עם זה אמר ריש למה הדבר דומה לני
 חצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות לרהיר עירבו שמים עם האמצעית היא מתרת עסקן
 והן מתרין עמה ושמים הוציגת, אמרות זו עם זו (ל) ואמרינן בגמרא אמר רב
 יהודא אמר רב זו דברי ריש דשמים הוציגות אמרות זו עם זו ומתרת עם האמצעית
 אבל חכמים אומרים רשות אחת משתמשות עם שתי רשות ואין שתי רשות משתמשות
 עם רשות אחת כלומר האמצעות משתמשות עם החיצונות ואין החיצונות משתמשות
 עם האמצעות, כי אמריתיה קמה דשמואל אמר אף זו דברי ריש אבל חכמים אומרים
 שלשתן אסורות ותני כותיה רב יהודא אליבא דשמואל אמר ריש למה הדבר דומה
 לני חצרות שפתוחות זו לזו ופתוחות לרהיר ועירבו שמים עם האמצעות זו מביאה
 מתוך ביתה ואוכלת זו מביאה מתוך ביתה ואוכלת זו מחזרת מתרה לתוך ביתה זו
 מחזרת מתרה לתוך ביתה חכמי שלשתן אסורות, ואודא שמואל למעשה דאמר
 שמואל חצר שבין שתי מבואות עירבה עם שניהן אסורה עם שניהן כחכמים דאמר
 שלשתן אסורות זו עם זו לא עירבה עם שניהן אסורת על שניהן שאקים שעירבו
 המבואות זו לעצמו זו לעצמו אסור כל אחד לעצמו מפני שזו החצר שפתוחה לזה
 ולזה יש לה דרך על זה ועל זה אסר עליהם ומבטל עירובן, היתה במבוי אחד
 רגילה לעבור בו ולערוב עמו ובמבוי האחר אינו רגילה המבוי שהיא רגילה אע"פ
 שעירב אותה מבוי לעצמו אסר עליו בית זה כיון שלא עירבה עמו האחר שאינה
 רגילה לערב עמו מותר, ואמר רבה בר רב הונא אמר שמואל אם עירבה חצר זו עם
 מי שאינה רגילה לערוב עמו הותר המבוי שהיתה רגילה בו לעצמו שכבר סילקה
 עצמה מן המבוי זה וחזרה אל האתר ואם עירבו בני המבוי שהיתה רגילה בו חצר זו
 לערב עמהן זו החצר לא עירבה עמהן ולא עם בני המבוי האחר וגם בני אותו המבוי
 אפילו לעצמן לא עירבו דוחין זו החצר, שלא עירבה עמהן אצל המבוי שלא עירב
 ואומרים שמכלל אותו מבוי היא שבני אותו מבוי אין מססדין כלום דבלא זה נמי אסרין
 הן הוא לא עירבו וכי מצטרפי האי חצר בהריוו למשרא בני המבוי שהיתה רגילה
 בו שפיר דמי וכנן זה כופין על מדות סדום והים כולוין אליבא דרבנן קאמר
 שמואל דקאמר ואודא שמואל למעשה, אבל ריש סובר דשמים החיצונות אסורות זו
 עם זו ומתרת עם האמצעות וקא מסק בגמרא בהדיא אמר רבא אמר רב חסא בר

עמים לבינה

ידיון א"צ לערב עם שאר בני תחצו ואע"ג דאוכלין רשותן בני תמא בגוה א"צ האכמנין ואפי'
 בנייהו דר גברא מדודי' ואקרישית דהוי הפקר לכל ישראל וא"צ לערוב כן מצאנו בתשובת הגאונים
 דל דובינו ישע' כתב דבשבתו שם אורחים צריכין לערוב ע"ש שוב ראינו במג"א סי' שס"ז ס"ק
 י"ד תבוא דבוי השבולי לקט ותפח ג"כ מהל על המדור"ל ע"ש באה"ע, (ל) ס"ה סוף ע"א, (מ) ס"ה

נוריא אמר רב הלכה כריש, וכיון דהלכה כריש חצר שבין שתי חצרות ופתוחות לדהיר אם עירבה אמצעית עם זו ועם זו מותרת עם זו ועם זו והן מותרת עמה אבל שתיים החיצונות אסורות זו עם זו אסילו דרך אמצעית וכן נמי חצר שבין שני מבואות, ואית איכ דחצר שבין [שתי] חצרות ופתוחות זו לזו ופתוחות לדהיר שהאמצעית מותרת עם שתיהן והן מותרת עמה אבל שתיים החיצונות אסורות זו עם זו קשיא הא דתנן בפרק הדר עם הנכרי לט' חמש חצרות שפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי עירבו בחצרות ולא נשתתפו במבוי מותרת בחצרות ואסורות במבוי ולא קא מיפלגי בחיצונות לאסרן זו עם זו אלא קאמר מותרין בחצרות כולן, וחירוצא דמילתא דתם בה חצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי לא קא אמרין דפתוחות למבוי כל אחת ואחת לעצמה כמו נ' חצרות שפתוחות זו לזו ופתוחות לדהיר דכל אחת ואחת פתוחה לדהיר לעצמה אלא היק' ה' חצרות שפתוחות זו לזו כולן ופתוחות למבוי ע"י אחת מהן כגון פתוחה למבוי לברה כולן פתוחות זו לזו ונכנסת ויצאת למבוי באותה האחת הפתוחות ועל זה הן מותרת כולן כי אינן פתוחות כולן למבוי כל אחת ואחת לעצמה אלא כולן פתוחות למבוי ע"י אחת מהן, ומנא לן דהכי [היא] דקאמר עלה בנמרא אמר רב יהודה (אמר) רב לא תנא פתוחות זו לזו מיט' דקסבר רב אין המבוי נידר בלח' וקורה עד שיהו בתים ותצרות פתוחין לתוכה וכיון שפתוחין זו לזו נעשו כחצר אחת, לא תני רב במתני' פתוחות זו לזו כלומר שלא יהא פתוחות כל אחת ואחת למבוי אלא ודאי כל אחת ואחת פתוחה למבוי לעצמה ונמי פתוחה אחת לחברתה והאחרת נמי עם חברתה אבל אינן פתוחות כולן זה לזה האחת שפתוחה עם חברתה מותרת עמה וחברתה עמה וכן השלישית הפתוחה לרביעית מותרת נמי עמה ואם שכח אחד מבני חצר ולא עירב או מבני מבוי ולא נשתתף וכו' כדקתני במתניתין, ועוד מפורשין נמי דברי ריש בענין חצר שבין שני מבואות בפרק הדר עם הנכרי דתנן ק' בעה"ב שדויה שותף עם שכניו לזה ביין ולזה ביין כלומר שעשה שותף עם זה ביין וכן נמי עם האחר ביין איצ' לעירב כלומר שכבר עירבו ואין צריכין עירוב אחר אבל אם שותף לזה ביין ולזה בשמן צריכים לעירב, ה' שמעון אומר אחר זה ואחד זה אין צריכין לערב ומקשינן בנמרא לריש אסילו עירוב לזה ביין ולזה בשמן אמאי עירובו עירוב דמה שמו עירוב שמו ותצו אי במבוי אחד היג' כלומר שאם היה במבוי אחר ועירוב בעה"ב עם שכניו זה ביין ועם שכניו האחר בשמן כל המבוי בלו אסור לסלסל בו שמאחר שיש אחר במבוי שלא עירב ביין אלא בשמן נמצא שאין עירובו עירוב והייל כשכח אחד מהן ולא עירב, וכולן אסורין על ידו, אבל הכא בחצר שבין שני מבואות עסקינן והכי אמיינן לה למתני' אם עירבה הך החצר עם שני מבואות לזה ביין ולזה ביין כלן מותרת שהרי ביין עירבו בהן אבל אם ערבה הך חצר במבוי אחד ביין ובמבוי אחר בשמן בין לדי' שמעון בין לרבנן אין עירובין עירוב דיין ושמן לאו עירוב היא ורבנן לשעמייהו ורי' שמעון לשעמייהו דכי היכא דאמרי רבנן דתם שלשתן אסורות דנורו אמצעות משום חיצונית תם היג' אמרי אין עירובין

עתים לבינה

סע"ב, לט' ע"ג סע"א, ק' דף ע"א ע"א ומ"ט וחיצו אי במבוי אחר הכי נמי והוסיף לפרשו לפנינו ליתא כלל אי במבוי אחד היג' ועיי"ש הנוסחא ונוסחת רבינו שהיא נוסחא ספרדית מכוונת יותר, ועיין בזה בדברי תב"י באו"ה סימן שס"ו ומ"ש בבואור רביון בשו"ת שער אפרים סימן כ"ה יעו"ש, ודע דגם כ"ש אמאי עירובו עירוב דמה שמו עירוב שמו ליתא לשון זה לפנינו בנמרא ואולי שירושן של רבינו המתברר הוא זה וכוונתו לדף מ"ט ע"א דאמרו החולק את עירובו אינו עירוב דלפרש"י שם הוא משום דמה שמו עירוב שמו וכפי הנראה מהשאלות מ' בשלה שאילה מ"ט הי' בן גרסתו בגוף הנמרא דקאמר תחלה כספקיד על עירובו ע"ש ולזה כתב רבינו לפרש בן

עירוב לא חצר עם המבואות ולא מבואות עם החצר דגורין דילמא אתו לאסוקי מנא דהך מבוי למבוי האחר דרך חצר, ורי' שמעון למעמי' שאע"פ דין ושמון לאו עירוב הוא מי' החצר שעירבה לזה בין ולזה בשמן מותרת עמרה והמבואות עמה ולא גורין דילא אתי לאסוקי' מנא דהך מבוי למבוי אחרנא אבל המבואות שניהם שזה עירב בין זה עירב בשמן אין עירובן עירוב והר"ל כשמים החיצנית שלא עירבו שאמרות זו עם זו. ובפרק הל"ק תנן ק"ל נתוספו עליהם מוסף ומזכה ואין צריך להודיע. ואמרין נבטרא אמר רב שיבוי אמר רב חסדא ואת אומרת חלוקין עליו חברו על ר' יהודה דתנן ארי' בדיא בעירובי תתוסין אבל עירובי הצירות מערבין בין לדעת בין שלא לדעת. ואמרין פשיטא דחלוקין ותרצו מאי דתימא כי פליגי רבנן עליה דר' יהודה דצריך להודיע הי' בחצר שבין שני מבואות לפי שהחצר שבין שני מבואות לדעת רבנן שלשה'ן אמרות כדאמרין לעיל וכיון דסבירי רבנן דחצר שבין שני מבואות אינה יכולה לערב עם שניהן על זה צריך להודיע דאין זכות היא לו וכל הל"ק מילי אליבא דרבנן וכבר איסוקיא הלכתא כריש הלכך חצר שבין שני מבואות מותרות עם שניהן הן עמה אבל המבואות אסורין זה עם זה. וכן חצר שבין שתי הצירות כוליהן כדפרישית לעיל :

ק"ג תנן בפרק הל"ק ק"ב כיצד משתתפין במבוי מניה את החבית ואמר הרי זה לכל בני המבוי ומזכה להן על ידי בנו וכתו הגדולים ועיי עבדו ושפחתו העבדים ועיי אשתו אבל לא עיי בנו וכתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הנענים מפני שידן נידו. אמר רב יהודא חבית של שתופי מבוי צריך להגביה מן הקרקע ספס. ומתבינין עליה [מרתני'] כיצד משתתפין במבוי מביאין את החבית של יין ושל תמרים ושל גזרנות ושל שאר מיני פירות משלו צריך לזכות משלהן צריך להודיע ומגביה מן הקרקע משדו ותרצינן מהו משדו דקאמר ספס. איחמר שתופי מבוי רב אמר אי' לזכות ושמואל אמר צריך לזכות ואית דנרסי' איסכא. עירובי תתוסין רב אמר צריך לזכות ושמואל אמר אי' לזכות בשלמא לשמואל וכו'. אמר רב נחמן נקטינן אחד עירובי תתוסין ואחד שתופי מבוי צריך לזכות. בעא רב נהמן עירובי חכשילין צריך לזכות או לא אמר רב יוסף מהו תיבעי ליה האמר שמואל צריך לזכות. הנהו מרדינא דלא בעא לאונוריה רשותיה לבני מבוי ואולו ואנרו מרביתו אמר לתו ר' זורא שפיר עכריתו דאשתו של אדם מערכת לו שלא מדעתו וכן אשתו של נוי משכרת כלא רשות בעלה ואם בא הנוי ומיחה בטלה אותה שכירות זנאסרו וחזרו לאיסורין וכן אמר רב יהודא משמיי' דשמואל אשתו של אדם מערכת לו שלא מדעתו ואותבינן עליהו והתניא נשים שעירבו ונשתתפו שלא מדעת בעליהן אין עירובן עירוב ואין שיתופן שיתוף ופירקי' מתני' בדלא אסר עלייהו כגון שאינו רגיל לערב עמהן ונס אינו אוסר עליהן כלומר אינו מסחה עיי אשתו מפני שעירבה עמהן אבל אם מסחה עיי אשתו אוסר על בני חצר. וכי קאמר שמואל בדאסר עלייהו דאי' קשיא דשמואל אדשמואל דאמר שמואל אחד מבני מבוי שרגיל לשתף עם בני מבוי ונמנע ולא רצה להשתתף בני מבוי נכנסין לביתו ונטליין ממנו שתופי מבוי בעל כרחו רגיל אין שאין רגיל לא שימ. לימא מסייע ליה כוסין אותו לעשות לחי וקורה למבוי שאני התם דאיכא מחיצות איתמר רב חייא בר אשי אמר רב עושה לחי אשירה ור"ל אמר עושה קורה אשירה מיד קורה כשיכ לחי ומיד לחי אבל קורה קנ' כתותי מכתית שיעורא :

עתי' לבינה

גם כאן כוונת קושיות הנמרא שהיא מסתם זה דמה שמו עירוב שמו כיון דבע"כ ככה"ג בשני כלים דמי לתו ועפ"י תר"י. ק"ל פ' ע"ב. ק"ב ע"ט ב'. וכל המסך דברי רבינו בסוגי' שם ובהלכות הרי"ף עם איוו שנינויים קצת יעו"ש. ק"ג אבל קורה לא כז"ל, והרי"ף והרא"ש חשבו מעטין אין

עשין קורה אשירה וע"ש כקרבן נתנאל שם אבל משום משום דמילתא דלא שכיה היא וכן דרכם בכח"צ להשיטתם, ותרמב"ם בפ"ז רשבת פסק כרב רעשין לתי מאשירה אבל לא קורה ונראה מעמי' משום דקיי"ל בכל מיד רבעי שיעורא דכתתי מיכתת שיעורא פסול כמו לענין שומר ולולב הה"ד בכאן אף דהיא רק בדברין ועיין בחי' תריטב"א, וחתום' בר"ח א"כ הלך הקשו דהא גם בלחי הרי בעי שיעור בגובה וחירצו משום דאף אם סרבק הכתומים בנותל ג"כ הוי להי ע"ש וביאור דבריהם נראה דסברות כתותי מיכתת שיעורא לא אמרינן אלא בדבר דבעינן שיעורי' שיהי' גוף אחד מחובר ואם יהי' נפרד לחלקים אף אם יניח החלקים זה ע"ג זה לא מהני כמו שומר ולולב וכיוצא וכן בדבר שיעור להשיטת איוז דבר שמצד ענין תשיטתו א"א זולת כשתהי' גוף אחד מחובר כמו סנדל וכן קורה דשיעורי' טפח כדי לקבל ארוח ובריאה לקבל ארוח שיעורי' ענין קורה כשתהי' גוף אחד מחובר, ובה פסול היכא דאמרינן כתותי מיכתת שיעורא, אבל היכא דשיעורא דבעינן ביה א"צ שיהי' מחובר גוף אחד דאף בהיותו נפרד לחלקים כל שהחלקים הם במשקל אחד זה אצל זה או זה על זה בלי שום חיבור ונ"כ יספיק לאותו דבר בזה כשר אף בדבר דאמרינן ב' כתותי מיכתת שיעורא דמה בכך דהוי כתית הא לא בעינן ביה שיהי' גוף אחד מחובר דווקא ולזה לענין לתי דאינו צריך שיהי' גוף אחד מחובר כשומר ולולב ולא לקבלה איוז דבר אף דצריך שיעור בגובה הרי מהני לשיעור זה גם כשתהי' נכתות לכתותים ויניח הכתותים זה ע"ג זה בלי שום ריבוק אחד אלא שיסבסם לכותל ולזה שפיר מהני ב' אף בדבר דאמרינן ב' דעומד לכתותי' דב"ז אני מוצא ש"ס כפורש בתולין דף פ"ט רע"ב דאמרינן דמסכין בעשר עזי הנדחת ולא אמרינן כתותי' סכתות שיעורא כראמרינן בשופר רחמם בעינן שיעורא אבל הכא כל כמה דמכתית טפח מעלי לכיטוי ע"ש והסברא מפורשת במ"ש דאף דבני כיטוי הדם ג"כ בעינן כשיעור שיכסת כל הדם מ"ס לא בעינן שיהי' העפר הסכסה גוף אחד מחובר דאפילו אם יכסה בחלקים נפרדים ג"כ מצדי ולזה שוב לא שייך לפסול בזה משום כתותי' מיכתת שיעורא וסברא זאת היא מפתח גדול אשר יפתחו בו נעולים בעינן זה ובה נסתר ג"כ דברי הגדוע ביהודא מהד"ת האו"ה סי' קל"ג בסוכה שמיכתתו בסכך של אשירה שכתב דבאשירות ישראל בוודאי פסול משום דכתותי' מיכתת שיעורא ע"ש ובאמת זה אינו דבסוכה לא בעינן שיהי' הסכך גוף אחד מחובר אדרבא לענין סכך בעינן שיהי' חלקים נפרדים ונהי' דבעינן שיסכך ככל שיעור אורך ורוחב הסוכה מ"ס לא שייך לפסול בזה משום כתותי' מיכתת שיעורא דמי' ממש לכיטוי הדם וכמ"ש, ובה נסתר ג"כ מ"ש בספר מנחת חינוך מצוה ז' דבדבר דפיסולו בקדוש רעומד לשריפה לא יצא בזה ס"ע דאכילה כיון דבעינן שיעור כית וכתותי' מיכתת שיעורא ע"ש ובאמת זה ליתא דנהי' דבעינן שיעור כית אבל א"צ שיהי' הכית גוף אחד מחובר דווקא דגם בכית שהיא כתית לחלקים נפרדים ואכלו כך ג"כ מהני אדרבא גם באכילה לכתותה בעי ל' לא שייך בזה לפסול משום כתותי' מיכתת שיעורא וזהו הכ"ב באו"ה סי' קמ"ח א"כ הקשה להסוכים דגם בלחי שיעור עובי אצבע א"כ למה כשר על אשירה בלחי נימא דכתותי' מיכתת שיעורא וידין דמעט של כתותי' מיכתת שיעורא שעומד לשריפה וגבי לתי אפילו אם ישרף ויהי' נעשה עפר אם גבלו ונישה ממנו לתי מהני לא מיפסל משום מיכתת שיעורא ע"ש ובהו דבריו תמהים כמו שתמה עליו הס"ו שם דבשלמא אי אתר השריפה יהי' העפר מתיר בהנאה שפיר שייך לוטר כתירוצו אבל באמת הרי גם עפר אשירה אסור בהנאה וצריך לפרוץ לרות א"כ לשיטה זו דבעי שיעור עובי אצבע בע"כ דצריך שיהי' גוף אחד מחובר כדי שיהי' חוק לעמוד בפ"ע או בריאה לקבל דבר א"כ גם אתר הניבול יהי' פסול משום זה דכתותי' מיכתת שיעורא דהוי צריך לפרוץ ליותו וזה לרות זו כותת הס"ו ואלא דהקרבן נתנאל שם וכנתיב חיים שם שלא הבין דברי הס"ו ודחה דבריו וסצות לל"ג ע"ש ובאמת השגות הס"ו נכונה כמ"ש, אבל מ"ס נראה ליישב דעת הכ"י רכשלמא בגוף העצים דבעי שריפה מצד עצמו שכן מצותה בזה שייך לוטר כתותי' מיכתת שיעורא אבל בהעפר הא דבעי ליותו וזה לרות היינו משום דאסור כהנאה שלא יתנה סמנה וא"כ כיון דלתי לית לן בה מה דאסור בהנאה וסצות לל"ג שוב כשמשמש בו ללחי א"צ ליותו לרות דאין זה מצוה מצד עצמה ומסמילא באיסור הנאה נרוא לא אמרינן כתותי' מיכתת שיעורא ותבין, ודע דאדרב עזי במ"ש הרי"ן בע"ז פ"ג בשם תרסב"ן להכיח שם דריש לקיש ס"ל רסצות ליהנות ניתנו וכל מירי דאסור בהנאה לתרום הה"ד דאסור גם בריעבר למצוה ע"ש והדבר הימה דהא מפורש כאן דריש לקיש משכיר ללח ולקודה בשל אשירה ובע"כ דס"ל רסצות לאו ליהנות ניתנו וע"ג וכמו כן אני תמה על שיטת הרי"ה בפרק ראשון ב"ד דס"ל רסצות דרבנן לא אמרינן מצות לל"ג ואסור ועיין בר"ן שם והאריך יטרנס ש"ס הללו דמפורש דמתיר משל אשירה ללחי וקורה אף דלא הוי רק מדרבנן ועשו"ת תשב"צ ח"ב סי' קס"ג רע"ג בזה, והנה בש"ע סי' שט"ג סס"ו פסק בסתם רקודה של אשירה לא מהני משום כתותי' מיכתת שיעורי' ואני תמה שלא ביאר זה דווקא באשירה וסמך כדמקמי הש"ס

קד' גרסינן בפרק סי שהוציאנה קד' אמר רב יהודה אמר שמואל התקמד על עירובו אין עירובו עירוב מה שמו עירוב שמו סי' המדקדק שלא יתערב לו עם אחרים כדי שלא יקח פתות [מעט משלו אינו עירוב לפי שלא נקרא עירוב אלא כשמתערב. ר' חנינא אמר עירובו עירוב אלא שנקרא מאנשי ורדינאה סי' כי אנשי ורדאן היו ידועין בציקנות ובצרות עין ומקוה קהייתא ומדקדקין הרבה. אמר רב יהודה אמר שמואל התולק את עירובו בשני כלים אמיל לביה אין עירובו עירוב דעד נאן לא אמרו ביה דעירובו עירוב אלא היכא דמלייא למנא ואותיר אבל פלגיה הוא מפלג אין עירובו עירוב דתניא חמשה שגבו את עירובן ונתגזו בשני כלים ביש אומרים אין עירובן עירוב וביה אומרים עירובן עירוב אימתי בוסן ששניהם בבית אחד אבל אין שניהן בבית אחד אין עירובן עירוב. אמר שמואל בית שפגחין בו את העירוב איצ' ליתן את הפה. אמר שמואל עירוב משום קנין מקום הוא ואיה מפני מה אין קונין במעות לפי שאין מצויין בעיש. ואקשינן אי הכי אי עריב במעות ליהי עירוב אלסא תנן הנתן מעה לנתתום כדי שיוכה לו בעירובו וכו' ודחינן דילמא אתו למימר מעה עיקר ודמינן דליכא מעה ולא מערב בפת רבה אמר עירוב משום דירה איכא בינידו שנתן לשכניו כלי שאין בו שום לשמואל הוי עירוב דהא קנין איתא בפתות משום דרבה לא הוי עירוב. אינן קסן לשמואל לא הוי עירוב דאין קנין לקסן לרבה (לא) הוי עירוב דמשום דירה היא וקסן נמי אית ליה דירה :

עתיים לכינה

בסוכה ל' ע"ב לענין לולב וכ"כ בחי' הריב"א בסוגיון ובאמת בתוספת רי"ד בחי' עירובין בסוגיון תמה דאנה נמצאת אשירה רמשה שיהלך עליה רב וריש לקיש, ואולם בחי' הריב"א לסוכה שם כתב ראשונה רמשה חיינו אשירה רישאל שאין לו ביטול עולמית ועומדת לשריפה אבל אשירה דגוי ריש לו ביטול ואינו עומד לשריפה לא אמרינן כותותי מיכתית שיעורא ע"ש וא"כ עכ"פ חי' להש"ע לכאר דבאשירות ישראל קאמר, וראיתי אחד קדוש אבי זקני הגאון בתורת חיים לע"ו דף ג"ב שהכותה מ"ס ורמב"ם דהוקא ע"ז של גוי מצונו באיבוד ושריפה אבל ע"ז שעברתו ישראל חיא וק איסורי הנאה ואין מצונו באיבוד ושריפה ומה דרשנן גניזה שלא ימצאנה ישראל ויהנה ממנו ע"ש דב"ו ע"ג ולדבריו הא דכתותי מיכתית שיעורא חיינו בע"ז של עכ"פ שוכה בה ישראל והדברים מסובכים והארכתי בה בחידושי ואכ"מ. וראיתי מ"ש בשו"ת תשב"ץ ח"ב סי' ל"ד ודבריו נפלאים והא בע"כ באשירות ישראל סיירי כאן וכמ"ש ובאשירות ישראל הא אין לו ביטול עולמית וצ"ע. קד' מ"ס ע"א, ולא כתב רבינו הלכה כמאן ולכאורה נראה דהלכה כר' חנינא דהא רב גרול משמואל חי' ורב תלמיד ר' חנינא הוי כמבואר ביומא דר"ו וכש"כ דגרול וקשיש מפי משמואל הוי ואין הלכה כתלמיד במקום תרב וראיתי לדרא"ש במ"ד סימן י"ב שפסק כשמואל וסעמי' דאביי ס"ל כותותי' לקסן דף ס"ה רע"א דאמר כיון דאי בעי מינאי ולא אפשר למיתבי' וכו' ע"ש ואני תמה דהא אכ"י קאמר שם כרתגיא אחד מכני מבוי שביקש יין ושמן וכו' ע"ש וא"כ למה לא הקשה הש"ס כאן על ר' חנינא כברייתא זו או עכ"ל להביא תניא כותותי' דשמואל א"ו דהאי דתתם אינו ענין למחלוקות זה דר"ח ושמואל כמ"ש תראב"ד בהשגחה פ"ח מ"ה עירובין ח"ב וע"ש בתה"ס ובמגדל עין, ודרי"ף השמיס זה מהלכותיו וגם הרמב"ם לא הביא דין זה בהקפיד על עירוב [תיצין העין משמש לפ"ה ח"ב כאמת אינו ענין לזה וכמ"ש] וראיתי לדרי"ה בבעל המסור פ"ד שהעיר על דרי"ף בהשגחה זו והוא כתב בפשיטות דהלכה כר' חנינא ע"ש וכבר כתבתי שכן נראה שורות דהלכה דהשגחה דרי"ף והרמב"ם ג"כ נראה דס"ל דעירובו עירוב דאלי"כ חי' לחם לבאר, עכ"פ חידוש גדול בעיני על מן שקבע להלכה בפשיטות בש"ע סי' שס"ו דאין עירובו עירוב ובשרם קרוי"ל הלכה כמיקל בעירוב, ועיין לקסן דף פ' רע"א ובמשי"ש שם ד"ה צריך דלמ"ז האי כרייתא כשמואל וכן ראיתי באור ארזע שם שכ' להתייב מזה דהלכה כשמואל אבל למ"ז חי' להש"ס להביא מזה ח"כ דשמואל ובאמת התם יש לפרש הא דריצין להדיע משום

קָה נרְסִינן בְּסוּכָה בְּסִיק קָה) תִּיר בֵּית שְׁאִין בּוּ דִי אִמְתָּה עַל דִּיא מְעוּר מִן הַמּוֹחָה
 וּמִן הַמַּעֲקָה וְאִינוּ מַמְסָא בְּנַנְעִים וְאִינוּ נַחֲלָם בְּבִתֵּי עֵרִי חוּמָה וְאִין חֲחֲרִין עֲלֵיהּ
 מְעוּרֵי הַמַּלְחָמָה וְאִין מְעַרְבִין וְאִין מִשְׁתַּחֲסִין בּוּ וְאִין מְנִיחִין בּוּ אֵת הַעִירוּב וְאִין עוֹשִׂין
 אוֹתוֹ עִיבוֹר בִּין שְׁתֵּי עִירוֹת וְאִין הַאֲחִין וְהַשְׁתַּחֲסִין חוֹלְקִין בּוּ. מִיָּם הִנֵּךְ כְּלָדוֹ בֵּית
 כְּתִיב בְּהוּ וְהָאִי לֹאֹ בֵּית הוּא, וְאִין מְעַרְבִין בּוּ וְאִין מִשְׁתַּחֲסִין בּוּ וְאִין מְנִיחִין בּוּ עִירוּב
 דְּלֹא חַי לְדִירָה, וְהָאִי עִירוּב דְּאִין מְנִיחִין בּוּ עִירוּבֵי חֲצוֹת אַבְל שְׁתוּף מְבוּי מְנִיחִין
 בּוּ דְלֹא גִרְע מַחְצֵד שׁוּבְמִבּוּי וְאִין עוֹשִׂין אוֹתוֹ עִיבוֹר בִּין שְׁתֵּי עִירוֹת דְּאִמְסִילוּ כְּבוֹרְנַנִין
 נְכוּי לֹא מְשׁוּיָן לִיה מִיָּם בּוֹרְנַנִין חַי לְמִלְחִיָּהוּ וְהָאִי לֹא חַי לְמִלְחִיָּה :

הַגָּה הַשְּׁלֵמְנוּ שְׂרָשֵׁי שְׁתוּפֵי מְבוּי :

עֲתִים לְבִינָה

דְּשִׁמָּא אִין חַפְצִים בְּשִׁיתוּף כֻּלָּל אַבְל בְּשִׁנְשַׁחְסוּ אִף שׁוּה מְקִפִיד עַל עִירוּבוֹ שְׁפִיר י"ל דְּהוּי עִירוּב
 כְּנ"ל לְדַעַת הַרְז"ה, קָה) סוּכָה ג' ב' ע"ש וְהַכֵּל מַחֲלֹכוֹת הַרְז"ף פ"ו דְּעִירוּבִין :